

Ёшлар тарбияси,
баркамол авлод
деганда, биз Ўзбекис-
тоннинг буюк
келажигини назарда
тутамиз.

Ислом КАРИМОВ

16-17-18.02.2012, ТОШКЕНТ

Ma'rifat

ENLIGHTENMENT XALQ ZIYOLILARI GAZETASI معرفت

1931-yildan chiqa boshlagan • E-mail: info@marifat.uz • 2012-yil 18-fevral, shanba № 14 (8455)

БАРКАМОЛ АВЛОД — МАМЛАКАТИМИЗНИ РИВОЖЛАНТИРИШДА ҲАЛ ҚИЛУВЧИ КУЧ

**ПРЕЗИДЕНТ ИСЛОМ КАРИМОВНИНГ «ЮКСАК БИЛИМЛИ ВА
ИНТЕЛЛЕКТУАЛ РИВОЖЛАНГАН АВЛОДНИ ТАРБИЯЛАШ —
МАМЛАКАТНИ БАРҚАРОР ТАРАҚҚИЙ ЭТТИРИШ ВА МОДЕРНИЗАЦИЯ
ҚИЛИШНИНГ ЭНГ МУҲИМ ШАРТИ» МАВЗУСИДАГИ ХАЛҚАРО
КОНФЕРЕНЦИЯНИНГ ОЧИЛИШ МАРОСИМИДАГИ НУТҚИ**

Ҳурматли конференция қатнашчилари, хонимлар ва жаноблар!

Сиз, муҳтарам конференция иштирокчиларини, биринчи навбатда, Бирлашган Миллатлар Ташкилоти, Осиё тараққиёт банки, Жаҳон банки, Ислом тараққиёт банки намоёндалари бўлган азиз меҳмонларимизни, дунёнинг турли қитъаларидаги 40 дан зиёд мамлакатдан ташриф буюрган вакилларни кутлаш ва барчангизга ўзимнинг чуқур ҳурматимни ва ушбу анжуманда қатнашаётганингиз учун самимий миннатдорлигимни билдириш менга катта мамнуният бағишлайди.

Бизнинг минтақамизда иқтисодий вазиятни барқарорлаштириш ва изчил тараққиётни таъминлашга қаратилган чора-тадбирларни қўллаб-қувватлашга улкан ҳисса қўшиб келаётгани учун мазкур конференцияни ўтказиш ташаббускорларидан бири бўлган Осиё тараққиёт банки прези-

денти Харухико Курода жанобларига алоҳида ташаккур изҳор этмоқчиман.

Ўйлаيمанки, конференция иштирокчилари ушбу форумнинг бош мавзуси, яъни таълим тизимини ислоҳ этиш масалалари — замонвий давлатнинг изчил ва барқарор тараққиёти, авваломбор, унинг иқтисодий ривожланиши йўлидаги муаммоларни ечиш билан бевосита боғлиқ ҳолда қўрилаётганига эътибор қаратган бўлсалар керак.

Сир эмаски, бу мавзу биз бошимиздан кечираётган ҳозирги кунларда, дунёдаги деярли мутлақ кўпчилик давлатлар 2008 йилда бошланган, глобал миқёсдаги янги рецессия тўлқинларини келтириб чиқариш хавфини туғдираётган жаҳон молиявий-иқтисодий инқирозининг салбий таъсири остида қолиб келаётган бир пайтда алоҳида долзарб аҳамият касб этади.

Бугунги кунда, умумий эътирофга кўра, XXI аср глобаллашув ва чегараларнинг барҳам топиш даври, ахборот-коммуникация технологиялари ва интернет асри, жаҳон майдонида ва дунё бозорида тобора кучайиб бораётган рақобат асрига айланиб бораётганини исботлаб беришга ҳолат йўқ, албатта.

Бундай шароитда инсон капиталига йўналтирилаётган инвестиция ва қўйилмаларнинг ўсишини, ҳозирги замонда демократик тараққиёт, модернизация ва янгиланиш борасида белгиланган мақсадларга эришишда энг муҳим қадрият ва ҳал қилувчи куч бўлган билимли ва интеллектуал ривожланган авлодни тарбиялаш вазифасини доимо ўзининг асосий устувор йўналишлари қаторига қўядиган давлатга ўзини намоён эта олиши мумкин.

(Давоми 2-бетда.)

**ОСИЁ ТАРАҚҚИЁТ БАНКИ ПРЕЗИДЕНТИ ХАРУХИКО КУРОДАНИНГ
«ЮКСАК БИЛИМЛИ ВА ИНТЕЛЛЕКТУАЛ РИВОЖЛАНГАН АВЛОДНИ
ТАРБИЯЛАШ — МАМЛАКАТНИ БАРҚАРОР ТАРАҚҚИЙ ЭТТИРИШ ВА
МОДЕРНИЗАЦИЯ ҚИЛИШНИНГ ЭНГ МУҲИМ ШАРТИ» МАВЗУСИДАГИ
ХАЛҚАРО КОНФЕРЕНЦИЯДАГИ НУТҚИ**

Муҳтарам Ўзбекистон Республикаси Президенти Ислом Каримов Жаноби Олийлари!

Ҳурматли вазирлар,
Конференция иштирокчилари,
Хонимлар ва жаноблар!

Ўзбекистонда яна меҳмон бўлиш менга катта мамнуният бағишлайди. Ўзбекистон Республикаси Президенти Ислом Каримов ва Ўзбекистон халқининг 2010 йилда Тошкентда муваффақият билан ўтказилган Осиё тараққиёт банкининг (ОТБ) йиллик мажлиси чоғида кўрсатган самимий эътиромини миннатдорлик билан эслаيمان. Ушбу ажойиб мамлакатда яна бир бор бўлиш, таълим масалаларига бағишланган ва юксак савияда ташкил қилинган мазкур халқаро конференцияда иштирок этиш

имконияти учун миннатдорлик изҳор этаман. Шу муносабат билан баъзи фикр-мулоҳазаларимни билдирмоқчиман.

Бевосита таълим масалалари ҳусусида сўз юритишдан аввал мамлакатнинг иқтисодиёти муваффақиятли ривожланиб бораётгани билан Ўзбекистон халқини табриклашга ижозат бергайсиз.

Ўзбекистон 2011 йилда юқори иқтисодий ўсиш суръатларини яна бир бор намоён этди. Бу муваффақият, Европада ҳамон давом этаётган глобал муаммолар оқибатида жаҳон иқтисодиётида юзага келган мавҳум бир шароитни ҳисобга олганда, айниқса, ғоят катта аҳамият касб этади. Жадал иқтисодий ривожланишнинг муҳим асосларидан бири — бу Ўзбекистоннинг

ташқи савдо позицияларининг мустаҳкамланиши ва ҳукуматнинг инвестиция ҳамда ислохотларга босқичма-босқич ёндашиши, аниқ стратегияга асосланган макроиқтисодий бошқарувидир. Ўзининг кенг қамрови билан ажралиб турадиган бундай ёндашув мамлакатни ташқи бўҳронлардан химоя қилиш билан бирга, мавжуд имкониятлардан тўлиқ фойдаланиш ва шаҳарларда ҳам, қишлоқ жойларда ҳам янги иш ўринлари ташкил этиш орқали юқори иқтисодий ўсишни таъминлади.

Ўзбекистон, шунингдек, иқтисодиётни диверсификация қилиш, айниқса, саноатлаштириш соҳасида улкан муваффақиятларга эришди.

(Давоми 3-бетда.)

Тошкентдаги Симпозиумлар саройида 17 февраль кунини Президентимиз Ислом Каримов ташаббуси билан ташкил этилган «Юксак билимли ва интеллектуал ривожланган авлодни тарбиялаш — мамлакатни барқарор тараққиёти эитириш ва модернизация қилишнинг энг муҳим шартини» мавзусидаги халқаро конференция бўлиб ўтди.

Форумда қўллаб-йирик халқаро ташкилотлар ва молия институтлари, жумладан, БМТ, Осиё тараққиёт банки, Жаҳон банки, Ислом тараққиёт банки вакиллари, Буюк Британия, Германия, Италия, Хитой, АҚШ, Жанубий Корея, Япония, Россия каби дунёнинг 48 давлатидан таълим тизими раҳбарлари, олимлар ҳамда мутахассислар иштирок этди.

Конференция узлуксиз таълим ва ёш авлоднинг баркамол этиб тарбиялашнинг миллий моделини яратишда Ўзбекистон тажрибасини ўрганишга бағишланди. Зеро, мамлакатимизда фаол, ўз мақсади сари интилувчан, серқирра истеъдод ва юксак маънавий фазилатларга эга, замонвий билим ҳамда касбларни эгаллаган — бугунги ва эртанги кунимизнинг ҳал қилувчи кучи бўлган ёшларни тарбиялаш учун барча шароит ва имкониятлар яратилган.

Халқаро форумнинг очилишида Ўзбекистон Республикаси Президенти Ислом Каримов нутқ сўзлади.

Ўзбекистон мустақилликка эришгач, ўз тараққиёт йўлини аниқ белгилаб олди. Бу — демократик ҳуқуқий давлат, ижтимоий йўналтирилган бозор иқтисодиёти ва кучли фуқаролик жамиятини барпо этишга қаратилган кенг қўламли ислохотлар йўлидир.

(Давоми 4-бетда.)

БАРКАМОЛ АВЛОД – МАМЛАКАТИМИЗНИ

ПРЕЗИДЕНТ ИСЛОМ КАРИМОВНИНГ «ЮКСАК БИЛИМЛИ ВА ИНТЕЛЛЕКТУАЛ РИВОЖЛАНГАН АВЛОДНИ ТАРБИЯЛАШ – МАМЛАКАТНИ БАРҚАРОР ТАРАҚҚИЙ ЭТТИРИШ ВА МОДЕРНИЗАЦИЯ ҚИЛИШНИНГ ЭНГ МУҲИМ ШАРТИ» МАВЗУСИДАГИ ХАЛҚАРО КОНФЕРЕНЦИЯНИНГ ОЧИЛИШ МАРОСИМИДАГИ НУТҚИ

(Давоми. Боши 1-бетда.)

Хурматли анжуман қатнашчилари!

Бутун дунёда кўзга кўринган олим ва мутахассислар, жаҳондаги машҳур ўқув юртлири, нуфузли халқаро тузилмаларнинг раҳбарлари ва вакиллари иштирокида Ўзбекистонда шакллланган таълим тизимини ислох этиш модели ва уни амалга ошириш бўйича тўпланган тажрибанинг муҳокама қилиниши биз учун юксак шарафдир.

Авалло шуни таъкидлаш зарурки, бундан 15 йил олдин қабул қилинган, Кадрлар тайёрлаш миллий дастури деб ном олган Таълим соҳасини ислох қилиш дастури мамлакатимизда янги жамият қуришнинг босқичма-босқич ва тадрижий ривожланиш принциpigа асосланган иқтисодий ва сиёсий ислохотларнинг биз танлаган "Ўзбек модели" – ўз тараққиёт йўлимизнинг ажралмас таркибий қисмидир.

Ушбу дастур жиддий изланиш ва тадқиқотларнинг, жаҳондаги тараққий топган илгор мамлакатлар тажрибасини умумлаштиришнинг натижаси сифатида ўтмишда мажбуран сингдрилган коммунистлик мафқуранинг қолпи ва андозаларидан бутунлай воз кечиш, **одамларнинг, биринчи навбатда, униб-ўсиб келаётган авлоднинг онгида демократик кадриятларни мустахкамлашга қаратилган бўлиб, қисқача айтганда, бу дастур ҳаётда ўз фикрига, ўзининг қарашлари ва қатъий гражданлик позициясига эга бўлган, ҳар томонлама етук ва мустақил фикрлайдиган шахс-ни шакллантиришни мақсад қилиб кўяди.**

Узоқ йиллар давомида вужудга келган эски таълим тизимини тубдан қайта қурмасдан ва ислох этмасдан туриб бу мақсадга эришиш асло мумкин эмас эди.

Агарки Ўзбекистонда аҳолининг қарийб 35 фоизини 16 ёшгача бўлган болалар, 62 фоиздан зиёдини эса 30 ёшгача бўлган ёшлар ташкил этишини ҳисобга оладиган бўлсак, бу ислохотларнинг роли ва аҳамияти ўз-ўзидан тушунарли ва равшан бўлади.

Қабул қилинган дастурга мувофиқ, мамлакатимизда 9+3 схемаси бўйича 12 йиллик умумий мажбурий бепул таълим тизими жорий этилди. Юртимизда амалга оширилётган моделнинг принципиал хусусияти шундаки, умумтаълим мактабидаги 9 йиллик ўқишдан сўнг ўқувчилар кейинги 3 йил давомида ихтисослаштирилган касб-хунар коллежлари ва

академик лицейларда таҳсил олиб, уларнинг ҳар бири умумтаълим фанлари билан бирга меҳнат бозорида талаб қилинадиган 2-3 та мутахассислик бўйича касб-хунарларни ҳам эгаллайди.

Ўзбекистонда 12 йиллик таълим барча учун мажбурий экани қонунларимизда белгиланган. Яна бир бор таъкидлайман – бу биз учун принципиал масала ҳисобланади. Айниқса, олис қишлоқ жойларда, тўғрисини айтганда, ҳамма ҳам 12 йил ўқишни хоҳламайди. Бугунги кунда ўсиб келаётган янги авлодимиз 12 йиллик мажбурий таълим олиш билан бирга аниқ мутахассислик ва касб-хунарга эга бўлиши керак. Бу, айниқса, қизларимиз учун муҳимдир. Чунки ёш оиланинг мустақамлиги аввало қизларнинг бирор-бир мутахассислики эгаллаб, ҳаётда ўзининг мустақил фикри ва ўрнига эга бўлиши билан бевосита боғлиқдир. Шунинг учун ҳам барча зарур фанлар бўйича умумий билим берадиган умумтаълим мактабларида 9 йил таълим олганидан кейин ёшларимиз мажбурий тарзда 2-3 та замонавий мутахассислик бўйича касб-хунарларга эга бўлишига биз алоҳида эътибор қаратмоқчимиз.

Ўн икки йиллик мажбурий таълимдан сўнг уларнинг ҳар бири, ўз хоҳишига кўра, бакалавр ва магистр даражасини олиш учун олий ўқув юрларида ўқишни давом эттириши мумкин.

Ўтган йиллар мобайнида таълим тизимини тубдан янгиллаш ва ислох этиш бўйича микёси ва қўламлиги кўра улкан ишлар амалга оширилди. Қарийб 9,5 минг ёки мамлакатимизда фаолият кўрсатаётган мактабларнинг деярли барчаси янгитдан қурилди, капитал реконструкция қилинди ва замонавий ўқув-лаборатория асбоб-ускуналари билан таъминланди. Ўқув жараёнини сифат ва методик жиҳатдан бутунлай янгиллаш бўйича улкан чора-тадбирлар амалга оширилди.

Мақтаб таълими 7 та тилда: ўзбек, қорақалпоқ, рус, қозоқ, қирғиз, туркман ва тожик тилларида олиб борилаётган.

Мамлакатимизда 1500 дан ортиқ янги касб-хунар коллежи ва академик лицей барпо этилди. Сиз, конференция қатнашчиларининг кўпчилиги ушбу билим масканлари билан танишар экансиз, улар ўз меъморий қиёфаси ва техник таъминотига кўра энг яхши олий ўқув юрларидан асло қолишмаслигига ишонч ҳосил қилишингиз мумкин.

Касб-хунар коллежларидаги замонавий ўқув-лаборатория, компьютер ва ишлаб чиқариш асбоб-ускуналари ўқувчилар учун умумий фанлар бўйича нафақат тўлиқ билимлар ҳажмини эгаллаш, айна вақтда ушбу ўқув юрларидаги замонавий техника ва технологияларни ўзлаштириш имконини ҳам беради.

Биз таълим тизимида ўқувчиларнинг нафақат кенг билим ва профессионал кўникмаларни эгаллаш, айна пайтда чет мамлакатлардаги тенгдошлари билан фаол мулоқот қилиш, бугунги дунёда рўй бераётган барча воқеа-ҳодисалар, янгилар ва ўзгаришлардан атрофлича хабардор бўлиш, жаҳондаги улкан интеллектуал бойликни эгаллашнинг энг муҳим шартини ҳисобланган хорижий тилларни ҳам чуқур ўрганишлари учун катта аҳамият бермоқдамиз.

Хозирги кунда юртимиздаги барча таълим, фан, маданият ва маърифат муассасалари Таълим портали ва интернетга улланган. Бу эса таълим жараёнига масофадан туриб ўқитиш усуллари, ўқувчи ёшлар учун ахборот-коммуникация хизматларининг кенг мажмуини жорий этиш имконини бермоқда.

Таълим жараёнини ислох этиш ва меҳнат бозорида талаб қилинадиган юқори малакали кадрлар тайёрлашда олий ўқув юрлари муҳим ўрин эгалламоқда. Ўтган давр мобайнида уларнинг сони икки баробар ортиди ва бугунги кунда мамлакатимиздаги 59 та университет ва олий ўқув юртида 230 мингдан зиёд талаба таълим олмоқда.

Ўзбекистонда Вестминстер университети, Сингапур менежментни ривожлантириш институти, Турин политехника университети, Россия нефть ва газ университети, Москва давлат университети, Россия иқтисодиёт университети каби юксак халқаро обрў-эътибор ва чуқур тарихий илдизларга эга бўлган Европа ва Осиёнинг етакчи олий ўқув юрларининг филиаллари ташкил этилди ва муваффақиятли фаолият кўрсатмоқда. Ушбу олий ўқув юрларида машинасозлик, нефтьга эга иш, ахборот технологиялари, иқтисодиёт ва бизнес босқаруви, молиявий менежмент, тижорат ҳукуки каби меҳнат бозорида талаб юқори бўлган мутахассисликлар бўйича бакалавр ва магистрлар тайёрланмоқда ва уларнинг битирувчилари бутун дунёда тан олинган дипломларга эга бўлмоқда.

Ўзбекистон Миллий университети ва Фанлар академияси томонидан Буюк Британиянинг етакчи олий ўқув юрти – Кембриж университети билан ҳамкорликда 2012 йилда Юксак технологиялар ўқув-тажриба маркази ташкил этилмоқда. Марказнинг асосий вазифаси – иқтидорли талабалар, аспирант ва ёш олимларни кимё, физика, биология, биокимё, биофизика, геология ва геодезия соҳаларида амалий инновацион илмий тадқиқотлар олиб бориш ҳамда илмий ишланмаларни амалга оширишнинг замонавий методларига ўргатишдан иборат. Марказни энг замонавий асбоб-ускуналар билан таъминлаш кўзда тутилмоқда, у ерда Кембриж университетининг олим ва мутахассислари конкрет йўналишдаги тадқиқот ишларини амалга ошириш жараёнида ёш олимларни тайёрлаб боради.

Шуни қайд этиш жоизки, айнан шу йўналиш, яъни қатор академик илмий муассасаларни университетлар ихтиёрига бериш ва ҳамкорликда фойдаланиладиган олий ўқув юрларини замонавий илмий лаборатория мажмуаларини тизим ҳисобидан олий ўқув юрларининг илмий салоҳиятини мустаҳкамлаш ва инновацион фаолиятга асосланган ўқув жараёнини интеграциялаштириш ҳозирги босқичда долзарб аҳамият касб этади.

Кадрлар тайёрлаш миллий дастурини амалга оширишда ёшларни спорт билан шуғулланишга жалб этиш муҳим ўрин эгаллайди. Бюджет, ҳомийлик ва хайрия маблағлари ҳисобидан молиялаштирилаётган Ўзбекистон Болалар спортини ривожлантириш жамғармасининг ташкил этилгани айнан шундан далолат беради. Ўтган давр мобайнида ушбу фонд маблағлари ҳисобидан қарийб 1500 та энг замонавий, барча ёшлар фойдаланиши мумкин бўлган болалар спортини объекти барпо этилди. Бугунги кунда мамлакатимиздаги деярли ҳар бир мактаб, коллеж ва лицей очик спорт майдончалари қаторида замонавий спорт анжонлари билан жиҳозланган ёпиқ спорт заллари ва сузиш ҳавзаларига эгадир.

Юртимизда уч босқичдан иборат, ҳар йили ўтказиладиган, мактаб ўқувчилари учун алоҳида, касб-хунар коллежи ва академик лицей ўқувчилари учун алоҳида беллашувларни, олий ўқув юрлари талабалари учун Универсиададан ўз ичига олган яхлит спорт мусобақалари тизими шакллланган.

Бундай тизим юз минглаб фарзандларимизни, йигит ва қизларни оммавий равишда жисмоний соғломлаштириш ва спорт ҳаракатига жалб этиш имконини бермоқда.

Мутахассисларни тайёрлаш сифати ва уларнинг реал иқтисодиётда талаб этилиши масалалари бизнинг доимий эътиборимиз марказида бўлиб келмоқда.

Дастур доирасида коллежлар, лицей ва олий ўқув юрлари учун ўқитувчилар ва домлалар таркибини тайёрлаш, уларнинг малакасини ошириш тизимини қайта ташкил этиш, аввало, ўқув-услубий базани бутунлай қайта кўриб чиқиш ва замонавий талабларга жавоб берадиган янги стандартлар, дарслик ва ўқув-услубий қўланмаларни тасдиқлаш бўйича кенг миқёсдаги ишлар амалга оширилди. **Таълим соҳаси ходимлари фаолиятини баҳолаш ва рағбатлантириш механизми тубдан ўзгартирилди.**

Масалан, кейинги ўн йилда касб-хунар коллежлари, лицей ва олий ўқув юрлари ўқитувчилари иш ҳақининг ўсиш суръатлари иқтисодиётнинг реал соҳасидаги иш ҳақи миқдоридан тахминан 1,5 баробар кўп ўсди.

Умуман, Ўзбекистонда таълим соҳасини ривожлантириш ва ислох этишга йўналтирилаётган йиллик харажатлар ялпи ички маҳсулотнинг 10-12 фоизини ташкил этаётгани ва бу тизимнинг Давлат бюджети харажатларидаги улуши 35 фоиздан ортиқни ташкил этиши ўз-ўзидан мазкур соҳага қаратилётган улкан эътиборнинг аққол тасдиғи ҳисобланади.

Мамлакатимизда 1996 йилда қабул қилинган қонунга кўра, ҳар йили 1 октябрь санаси Ўқитувчилар ва мураббийлар кўни – умумхалқ байрами сифатида кенг нишонланиб келаётгани ҳар томонлама баркамол шахс-ни тарбиялашда педагоглар меҳнатининг роли ва аҳамияти жамоатчилигимиз томонидан юксак эътироф этилаётганининг ёрқин ифодаси бўлди.

Шу ўринда таълимни ривожлантиришга йўналтирилган хорижий техник ёрдам ҳажмининг тобора ортиб бораётганини алоҳида таъкидлашни истардим. Ўтган даврда бу борадаги ёрдам 500 миллион доллардан ошиб кетди. Бу ҳақда гапирганда, биринчи навбатда, Осиё тараққиёт банкининг салкам 290 миллион доллар маблағи, Жанубий Корея ҳукумати-

(Давоми 3-бетда.)

РИВОЖЛАНТИРИШДА ХАЛҚ ҚИЛУВЧИ КҮЧ

(Давоми.
Боши 1-2-бетларда.)

нинг 110 миллиондан ортиқ, Жаҳон банкининг 33 миллион, ОПЕК фонди, Саудия фонди, Ислон тараққиёт банкининг 42 миллион, Германия ҳукумати «КФВ» банки орқали йўналтирилган қарийб 20 миллион ва бошқа донорларнинг 100 миллион доллардан ортиқ ёрдами қайд этиш лозим.

Мана шу юксак минбардан туриб, биз учун ўта муҳим бўлган ушбу вазифани ҳал этишда бизни қўллаб-қувватлаб, бекиёс ёрдам кўрсатиб келаётганликлари учун халқроқ молия ташкилотлари ва банклари, барча чет эллик шерикларимиз, хорижий мамлакатлар ҳукуматларига самимий миннатдорлик билдириш менга катта мамнуният етказди.

Хурматли конференция иштирокчилари!

Ўзбекистонда қабул қилинган Таълим соҳасини ислоҳ этиш ва малакали кадрлар тайёрлаш дастури амалга ошириш бўйича ўтган даврда бажарилган ишларни бугун қандайдир ўлчов ва рақамлар билан баҳолаш жуда қийин, десам, ўйлайманки, сизлар ҳам бу фикрга қўшилиасиз.

Шу билан бирга, бу ҳақда сўз юритар эканмиз, яна бир жиҳатни назарда тутишимиз лозим. Яъни, бизнинг мамлакатимизда амалга оширилган Дастур – бу бошқа моделларни қандайдир такрорлаш ёки улардан нусха кўчириш эмас, аксинча, биринчи навбатда, ривожланган демократик давлатларда тўпланган тажрибани ўзида мужассам этган ва аниқ пайтда шиддат билан ўзгариб бораётган ҳозирги замон талабларини ҳисобга олган ҳолда ишлаб чиқилган дастурдир.

Бу борада яна шуни ҳам

ҳисобга олиш зарурки, қадимий Ўзбекистон замини кўп асрлар давомида фан ва маърифат ўчоғи, жаҳон цивилизацияси марказларидан бири бўлиб келган, илму маърифатга интилиб яшаш эса халқимиз менталитетининг ажралмас қисмига айланиб кетган. Муҳаммад Хоразмий, Абу Райҳон Беруний, ғарбда Авиценна номи билан машҳур бўлган Абу Али ибн Сино, Мирзо Улуғбек ва бошқа буюк аждодларимиз бутун дунёда ўзларининг математика, астрономия, геодезия, минералогия, фармакология ва тиббиёт соҳаларидаги тенгсиз кашфиётлари билан шухрат қозонганлар.

Биз ривожланган бозор иқтисодиётига асосланган замонавий давлат қуриш йўлига қадам қўйиб, кучли давлатдан кучли фуқаролик жамияти сари изчиллик билан ўтишни таъминлар эканмиз, **фақат миллий ва умумбашарий қадриятлар уйғунлиги заруратини тегаранг қилишимиз, замонавий билимларни, интеллектуал салоҳият ва илғор технологияларни эгаллаган инсонларгина ўз олдимишга қўйган стратегик тараққиёт мақсадларига эришиши мумкин** эканини ҳақиқатан ўзимизга яхши тасаввур этиб келмоқдамиз.

Таълим тизимини тубдан ислоҳ этиш одамларимизнинг онгу тафаккури ва дунёқарашини ўзгартириш, уларнинг сиёсий ва граждандлик фаоллигини, ўз келажига бўлган ишончини оширишнинг энг муҳим омил ва мустақкам асосига айланди, десак, ҳеч қандай муболаға бўлмайди. Бизнинг янги авлодимиз, билимли, ўлтишнинг ҳар қандай иллатларидан озод бўлган ёшларимиз бугунги кунда мамлакатимизни демократлаштириш ва либераллаштириш, уни янгилаш ва ишончли тарзда раванқ топтиришнинг ҳал қилувчи

ҳаракатлантирувчи кучига айланиб бормоқда.

Шу борада ўтган давр мобайнида касб-хунар коллежлари ва академик лицейларни 2 миллион 300 мингдан зиёд ўғил-қизларимиз битириб чиққани, жорий йилда эса 500 мингдан ортиқ ўқувчи ўрта таълимдаги мутахассис дипломини олиб, ўқишни тамомлашни айтиб ўтиш қийин, деб ўйлайман. Бу ёшлар нафақат иқтисодиётини модернизация ва диверсификация қилишнинг, аниқ вақтда мамлакатимиз кадрлар таркибини сифат жиҳатидан янгилашнинг қудратли омил ҳисобланади.

Нуфузли халқроқ молиявий ташкилотларнинг баҳо-ларига кўра, Ўзбекистон ҳали-бери давом этаётган глобал молиявий-иқтисодий инқирозга қарамаздан, ўтган беш йил давомида 8,5 фоиздан кам бўлмаган барқарор юқори иқтисодий ўсиш суръатларини сақлаб қолмоқда. 2000 йил билан солиштирилганда, ялпи ички маҳсулотнинг кўпайиши 2,1 баробарни ташкил этди. Жорий ҳисоб-китобларнинг профицити, ташқи қарзнинг пастлиги ва валюта захира-ларининг етарли даражада бўлиши таъминланмоқда, ўрта муддатли истиқболда иқтисодиётнинг юқори суръатларда ўсиши башорат қилинмоқда.

Шуни қайд этиш лозимки, бундай суръатлар, биринчи навбатда, таркибий ўзгаришлар ва иқтисодиётнинг диверсификация қилиш-ни чуқурлаштириш, юксак технологияларга асосланган янги қорхона ва ишлаб чиқариш тармоқларини жадал ривожлантириш, фаолият кўрсатаётган қорхоналарни модернизация қилиш ва техник янгилаш жараёни-рини тезлаштириш, хорижий инвестицияларни кенг жалб этиш ҳисобидан таъминланмоқда.

Агар ўтган ўн йил давомида Ўзбекистон иқтисоди-

ётига 80 миллиард доллар ҳажмидаги капитал қўйил-малар йўналтирилган бўлса, уларнинг 23 миллиард дол-лардан зиёди ёки 30 фоиз-ини хорижий инвестиция-лар ташкил этди. Чет эл ин-вестицияларининг 2012 йилдаги ўсиши 16 фоизни ташкил этиши, уларнинг 70 фоизи тўғридан-тўғри хори-жий инвестициялардан ибор-ат бўлиши кутилмоқда. Бу эса, ўз-ўзидан мамлакатим-изда амалга оширилаётган ислохотларга хорижий капиталнинг қизиқиши ва энг муҳими, Ўзбекистоннинг тараққиёт истиқболларига бўлган ишончнинг тобора ортиб бораётганидан дало-лат беради.

Юқорида баён қилинган фикрларни яқунлаган ҳолда, Ўзбекистон тарихий мезон-ларга кўра қисқа муддат бўлган 15-20 йил давомида бизнинг бош мақсадимиз – **дунёдаги ривожланган демократик давлатлар қаторига кириш ва мамлакатимиз аҳолиси учун муносиб ҳаёт шaroити ва сифатини яратиш** йўлида гоят улкан қадам қўйди, деб айтишга барча асослари-миз бор. **Ва бу билан биз ҳақиқатан фахрланамиз.**

Кадрли дўстлар!

Мазкур анжуманда муҳо-кама қилиш учун тақдир-етилган, иқтисодиётни из-чил ва барқарор тараққий-еттиришнинг энг муҳим шarti бўлган таълим тиз-имини ислоҳ этиш масалала-ри инсониятнинг буюк му-тафаккурларини доимо ўйлан-тириб келган вазифа – ҳар томонлама уйғун ри-вожланган барқамол шах-си шакллантиришнинг кўп қиррали ва кенг қамровли муаммоларининг барча жи-ҳатларини ҳеч бир даража-да тўлиқ қамраб олиши мум-кин эмаслигини биз албат-та яхши тушунаемиз.

Иккинчидан, муайян бир мамлакат доирасидаги таъ-лим жараёнини ислоҳ этиш-нинг ҳар қайси модели уни-

версал даражага кўтари-лишга даъво қилиши мум-кин эмас. Ўзбекистонда Таъ-лим тизимини ислоҳ этиш дастурини жорий этиш бўйича амалга оширилган ва амалга оширилаётган барча ишлар биринчи навбатда мамлакатимизнинг узоқ му-датли манфаатларига, унинг ҳозирги анча мураккаб ри-вожланиш босқичининг мав-жуд ҳолати ва хусусиятлари-га жавоб беради.

Шунинг учун ҳам конфе-ренция қатнашчилари томо-нидан ялпи йиғилиш ва сек-ция мажлисларида, бошқа мамлакатларда тўпланган қimmatли тажрибаларни ҳисобга олган ҳолда, бил-дириладиган фикр-мулоҳа-за ва тақлифлар биз учун гоят муҳимдир.

Ўзбекистон мамлакатим-из ва хорижий давлатлар-нинг тегишли олий ўқув юр-тлари ўртасидаги ҳар то-монлама ҳамкорлиқни яна-да мустақкамлашдан манфа-атдор эканини таъкидламоқ-чиман. Биз мазкур форум-нинг асосий мақсадларидан бирини ҳам айнан шунда кўраемиз.

Сўзимнинг ниҳоясида бир тақлифни билдирмоқ-чиман. **Қани энди, бундай учрашув ва анжуманлар тез-тез ўтказилиб турса.** Биз сизларнинг барчангиз-ни Тошкентда, нафақат Тош-кентда, балки қадимий та-рих ва цивилизация бешик-лари бўлган Самарқанд, Бу-хоро, Хива сингари шаҳар-ларимизда кўришдан хур-сандимиз.

Шу инкониятдан фойда-ланиб, сиз мўхтарам меҳ-монларимизга, барча кон-ференция қатнашчиларига яна бир бор ўзимнинг чу-қур хурмат-эҳтиромим ва самимий миннатдорлигим-ни билдиришга рухсат эт-гайсиз.

Барчангизга сийҳат-сало-матлик, оlijонобон фаолия-тингизда янги ютук ва омад-лар, конференция ишига муваффақият тилайман.

Эътиборингиз учун та-шаккур.

ОСИЁ ТАРАҚҚИЁТ БАНКИ ПРЕЗИДЕНТИ ХАРУХИКО КУРОДАНИНГ “ЮКСАК БИЛИМЛИ ВА ИНТЕЛЛЕКТУАЛ РИВОЖЛАНГАН АВЛОДНИ ТАРБИЯЛАШ – МАМЛАКАТНИ БАРҚАРОР ТАРАҚҚИЙ ЭТТИРИШ ВА МОДЕРНИЗАЦИЯ ҚИЛИШНИНГ ЭНГ МУҲИМ ШАРТИ” МАВЗУСИДАГИ ХАЛҚАРО КОНФЕРЕНЦИЯДАГИ НУТҚИ

(Давоми. Боши 1-бетда.)

Бу жараён, биринчи навбатда, саноатни ривожлантириш, жумла-дан, табиий газни қайта ишлаб, ки-мёвий маҳсулотга айлантириш, газ-кимё тармоғини, агробизнес, ло-гистика ва тўқимачилик соҳалари-ни ривожлантиришга асосланган. Бу ўзгаришлар жараёни нафақат халқ фаровонлигини, балки иқтисо-дий барқарорлиқни таъминлашда ҳам ҳал қилувчи аҳамиятга эга. Ин-вестицияларнинг ўз вақтида ва пух-та ўйланган ҳолда таълим, соғлиқ-ни сақлаш, коммунал хизматлар, энергетика ва транспорт соҳалари-га киритилиши маҳсулотлар ва хиз-матлар рақобатдошлигини, ишлаб чиқариш ва савдонинг самарадор-лигини ошириш, амалга оширила-

ётган ўзгаришларни чуқурлашти-ришга хизмат қилмоқда.

Буларнинг барчаси иқтисодиёт ривожини ва жамият фаровонлигига хизмат қилишга қаратилган.

ОТБ Ўзбекистоннинг инвести-циялар ва изчил ислохотлар йўлидан кучайиб боришида асосий ҳам-корлардан бири бўлиб келди ва ис-тиқболда ҳам шундай бўлиб қола-ди. Биз бугунги кунга қадар ва сўнгги йилларда давлат ва хусусий сектордаги лойиҳалар учун қарийб 3,8 миллиард доллар ажратдик. Бизнинг ҳамкорлик алоқаларимиз мустақкам рағбатлантирувчи аҳамия-тга эга. Бу, айниқса, хусусий сек-торга инвестиция қилиш, нефть, газ ва нефть-кимё саноатини мо-лиялаштиришда яққол намоён бўлмоқда.

Ўзбекистон томонидан минтақа-вий ҳамкорликни ривожлантириш-га муҳим эътибор қаратилаётгани-ни алоҳида таъкидламоқчиман. Кат-та қисми Марказий Осиё минтақа-вий иқтисодий ҳамкорлиги лойиҳа-си доирасида амалга оширилган минтақавий аҳамиятга молик инве-стицион лойиҳалар мамлакатдаги, шунингдек, Ўзбекистон билан унинг қўшнилари ўртасидаги транспорт инфратузилмасини тақомиллашти-риш имконини берди.

Ўзбекистон киритаётган қатор инвестициялар Афғонистонда аҳолининг турмуш даражасини ях-шилаш ва умид уйғотишга хизмат қилаётганидан гоят мамнунман. Ўзбекистон Кобул шаҳрига электр энергияси етказиб бераётган би-ринчи ва ҳозирча ягона мамлакат-

дир. Афғонистон пойтахти бугунги кунда кечаю кундуз узлуксиз Ўзе-бекистон томонидан электр энергия-си билан таъминланмоқда. «Ўзе-бекистон темир йўллари» давлат ак-циядорлик компанияси Афғонистон тарихида биринчи марта темир йўл тармоғини мисли қўрилмаган қисқа муддатларда, бюджет маблағлари доирасида юқори сифат стандарт-лари асосида барпо этди. Бу ва бошқа минтақавий лойиҳалар анги савдо йўналишларини шакллантир-моқда.

Минтақавий ҳамкорлик Марказий Осиё учун Буюк Осиё асри сари йўл очмоқда. ОТБнинг яқинда эълон қилинган ҳисоботида XXI аср Осиё асри бўлиши мумкинлиги қайд этилган.

(Давоми 4-бетда.)

БАРКАМОЛ АВЛОД — МАМЛАКАТИМИЗНИ

ОСИЁ ТАРАҚҚИЁТ БАНКИ ПРЕЗИДЕНТИ ХАРУХИКО КУРОДАНИНГ “ЮКСАК БИЛИМЛИ ВА ИНТЕЛЛЕКТУАЛ РИВОЖЛАНГАН АВЛОДНИ ТАРБИЯЛАШ — МАМЛАКАТНИ БАРҚАРОР ТАРАҚҚИЙ ЭТТИРИШ ВА МОДЕРНИЗАЦИЯ ҚИЛИШНИНГ ЭНГ МУҲИМ ШАРТИ” МАВЗУСИДАГИ ХАЛҚАРО КОНФЕРЕНЦИЯДАГИ НУТҚИ

(Давоми. Боши 1-3-бетларда.)

Бундай истиқбол ҳали ўзининг аниқ ифодасини топмаган бўлса-да, лекин, аминманки, ҳар томонлама пухта ўйлаб амалга оширилаётган ислохотлар ва инвестициялар унга эришишга хизмат қилади. Ўзбекистон бундай эзгу орзунинг реал ҳаётда амалга ошишига ҳисса қўшиш учун барча имкониятларга эга.

Энди, ижозатингиз билан, бугунги конференция мавзуси бўлган таълим масаласига тўхталиб ўтам.

Ўзбекистоннинг ижтимоий ва гуманитар ривожланиш борасидаги ютуқлари таҳсинга сазовордир. Президент Исло Каримовнинг шахсан қўрсатётган доимий эътибори ва ташаббуси бу муваффақиятларнинг ҳал қилувчи омилли бўлмоқда. Ўзбекистон бошланғич, ўрта ва олий таълим соҳаларида Мингйиллик ривожланиш мақсадларига эришиш йўлида изчиллик билан олға бормоқда. Таълим соҳасига ажратилаётган инвестициялар ушбу ва бошқа йўналишларда гендер тенглигини таъминлаш чора-тадбирлари билан мустаҳкамланмоқда.

Ишончим комилки, таълим соҳасига йўналтирилаётган катта ҳажмдаги инвестициялар Ўзбекистоннинг энг илгор мамлакатлар қаторидан жой олишига зamin yaratadi.

Ўзбекистоннинг таълим модели энг замонавий талабларга жавоб берадиган таълим муассасалари барпо этиш билангина чекланмайди. Ушбу модель, авваламбор, сифатга, яъни ўқитувчилар, ўқувчилар, талабалар, ўқув дастурлари ва пировард натижада билимлар сифатини оширишга асосланган. Бундан ташқари, глобаллашув билан боғлиқ эҳтиёжлар ҳам ҳисобга олинган ҳолда ишлаб чиқилган мазкур таълим модели Ўзбекистоннинг Осиёда, умуман, жаҳон ҳамжамиятида муносиб ўрин эгаллашгани таъминлаш воситаси бўлиб хизмат қилади.

Таълим ва тарбия мамлакат самардорлиги ҳамда рақобатдошлигини оширишнинг муҳим омилларидандир. Шу муносабат билан Ўзбекистон бюджетидан таълим соҳасига ажратилаётган харажатлар ялли ички маҳсулотнинг 10-12 фоизини ташкил этаётганига эътиборингизни қаратмоқчиман. Мамлакат умумий йиллик бюджетининг қарийб 60 фоизи ижтимоий соҳага йўналтирилмоқда ва бунинг ярми таълим соҳасига тўғри келади.

Таълим соҳасини тараққий эттириш дастури ва бу соҳага киритилаётган инвестициялар касб-хунар таълимининг ривожланиши ҳам ўз ичига олади. 12 йиллик универсал ва мажбурий бепул таълим дастури 9 йиллик умумий ўрта таълимни ҳам ўзига қамраб олади. Бу дастур ўқувчиларга иқтисодиёт микёсида энг истиқболли ва жадал ривожланиб бораётган соҳалар билан боғлиқ йўналишлар бўйича касб-хунар қўникмаларини эгаллаш имконини бермоқда. Таълим тизими, шунингдек, тобора кўпроқ технологиялар ва замонавий оммавий ахборот воситалари ҳамда телекоммуникация воситаларидан фойдаланиш негизига қурилмоқда.

Хозирги пайтда Ўзбекистонда замонавий воситалар билан жиҳозланган 1500 дан ортқ касб-хунар коллежлари ва лицейлар фаолият юритмоқда.

Шунингдек, 59 олий ўқув юрти, Европа ва Осиёнинг нуфузли олий ўқув юр்தларининг филиаллари фаолият қўрсатмоқда. Тошкентда Куёш энергияси бўйича халқаро илмий-тадқиқот институтининг таъсис этилиши таълим соҳасида қўлга киритилаётган ютуқларга яна бир ёрқин мисолдир. Кеча ОТБ ва Ўзбекистон Республикаси ҳукумати ўртасида мазкур институтни ҳамкорликда ташкил этиш тўғрисида ҳужжат имзоланди.

Ўзбекистондаги катта қизиқиш уйғотган дастурлардан бири — бу Болалар спортини ривожлантириш жамғармасидир. Бу инновациялар ва диверсификацияга ёрқин мисол бўлиб, интеллектуал ва жисмоний ривожланиш соғлом турмуш тарзи билан уйғунлаштириш нечоғлиқ улкан самаралар бераётганини яққол қўрсатмоқда.

Таълим соҳаси бизнинг «Стратегия-2020» деб номланган, узоқ мuddатга мўлжалланган стратегиямизнинг бешта асосий йўналишларидан биридир. ОТБ таълим соҳасини ривожлантиришда Ўзбекистон билан яқин ҳамкорлик қилиб келмоқда. Бугунги кунда мамлакат бўйича мактаблар, ўқитувчиларни тайёрлаш, дарсликлар ва таълим дастурларини молиялаштиришга оид саккизта лойиҳа маъқулланган.

Ижтимоий ва инсон салоҳияти барқарор иқтисодий юксалишнинг муҳим омилдир. Ўзбекистон бугунги ва эртанги кунга доир вазифаларини изчиллик билан ҳал этиш учун муҳим қадамлар қўймоқда. Бу иқтисодий ўсиш натижаларининг барча ва ҳар бир киши ўртасида тенг тақсимланишини таъминлашдир. Таълим — имкониятлар тенглигини таъминлайдиган буюк мезон. У жамият ақл-заковатининг юксалиши, рақобатдошликнинг кучайиши ва ютуқлар қўлайлигининг муҳим омилли вазифасини ўтайди.

Пировардида ОТБнинг «Осиё-2050» тадқиқотиға эътиборингизни қаратмоқчиман. Мазкур тадқиқотда келажак иқтисодиёти чуқур билим, илм-фан ва технологик инновацияларга асосланиши қайд этилган. Бундай иқтисодиётлар рақобатдош ва самарали бўлади. Улар мамлакатни даромади ўртача бўлган бошқичдан даромади юқори давлатлар даражасига етказишда, тинч ва барқарор жамиятнинг шакллантиришда муҳим аҳамият касб этади. Бундай иқтисодиётлар юксак билимга, таълим соҳасидаги ютуқларга, энг илгор технологиялар устуворлиги ва тадбиркорлик ғайрат-шижоатиға таянади.

Ушбу анжуман таълим ва билим эгаллаш нақадар ҳал қилувчи аҳамиятга эга эканини яна бир бор таъкидлайди. Ўзбекистон таълим соҳасида энг юксак стандартларга амал қилмоқда. Ўзбекистон ҳукумати бу борада гоят самарали ишларни амалга ошираётганини таъкидламоқчиман. Келажакка мўлжалланган сайёҳ-харажатлар юксак ва узоқ мuddатли натижалар беришиға ишончим комил.

Ўзбекистон кенг микёсдаги ўз ривожланиш стратегиясига эга бўлиб, ислохотларни бундан кейин ҳам изчил давом эттириш, иқтисодий ўсишни таъминлаш, аҳоли фаровонлигини оширишға хизмат қиладиган ижтимоий инвестицияларни қўлайтириш йўлидан дадил ва қатъият билан бораверади, деб ишонаман.

(Давоми. Боши 1-бетда.)

Давлатимиз раҳбари таъкидлаганидек, олдимизда турган энг эзгу мақсадларимиз — мамлакатимизнинг буюк келажаги ҳам, эртанги кунимиз, эркин ва фаровон ҳаётимиз ҳам, Ўзбекистоннинг XXI асрда жаҳон ҳамжамиятидан қандай ўрин эгаллаши ҳам — буларнинг барча-барчаси, авваламбор, янги авлод, униб-ўсиб келаётган фарзандларимиз қандай инсонлар бўлиб вояға етишиға боғлиқдир.

Узоқни қўзлаб айтилган бу сўзлар истиқбол йилларида мамлакатимизда амалга ошириб келинаётган давлат сиёсатининг мазмун-моҳиятини ёрқин ифодалайди. Жисмонан соғлом, маънавий етук, юксак интеллектуал салоҳият, замонавий билимларға эга, мустақил фикрлайдиган, келажакка ишонч билан қарайдиган барқамол авлодни тарбиялаш ҳақида ғамхўрлик қилиш ушбу сиёсатнинг устувор йўналишидир.

Мамлакатимизда ҳаётга татбиқ этилаётган демократик ва бозор ислохотлари талабларига жавоб берадиган ушбу вазифаларға мувофиқ кадрларни тарбиялаш, уларға таълим бериш ва тайёрлаш тизими тубдан ислох қилинди. Бу борада шакллантирилган қонунчилик базаси мазкур жараёнларнинг мустаҳкам ҳуқуқий асоси бўлиб хизмат қилмоқда. Ўзбекистон Республикаси Конституциясида ҳар бир фуқаро таълим олиш ҳуқуқиға эга экани, бунда давлат бепул умумий таълим олишни қаролташ мустаҳкамлаб қўйилган. Бу борада давлатимиз раҳбарининг тегишли фармон ва қарорлари, Вазирлар Маҳкамасининг қарорлари қабул қилинган.

Президентимиз Исло Каримовнинг ташаббуси билан 1997 йил 29 августда «Таълим тўғрисида»ги қонун, қўлами, микёси, қамрови ва мақсадлари бўйича нобб Кадрлар тайёрлаш миллий дастурининг қабул қилиниши ушбу муҳим соҳада чуқур ислохотларнинг янги босқичини бошлаб берди. Мамлакатимизда таълим тараққийётнинг шахс, жамият ва давлатнинг иқтисодий, ижтимоий, илмий-техник ҳамда маданий эҳтиёжларини таъминлайдиган устувор соҳаси сифатида қонунан белгилаб қўйилди.

Осиё тараққийёт банки президенти Харухико Курода ўз чиқишида Ўзбекистоннинг ижтимоий ва гуманитар ривожланиш борасидаги ютуқлари таҳсинга сазовор эканлигини таъкидлади. Таълим соҳасига ўз вақтида ва асосли инвестициялар киритиш иқтисодий ўсишға хизмат қилмоқда ва жамиятға фойда келтирмоқда. ОТБ раҳбари, шунингдек, глобаллашув жараёни билан боғлиқ эҳтиёжлар ҳам ҳисобга олинган Ўзбекистон таълим модели мамлакатимизнинг Осиёдан ва, умуман, жаҳон ҳамжамиятидан муносиб ўрин эгаллашгани таъминлашға хизмат қилишини қайд этди.

Ўзбекистоннинг кадрлар тайёрлаш бўйича нобб миллий модели жаҳон ҳамжамияти томонидан кенг эътироф этилган. Халқаро тажиба таҳлили шуни қўрсатадики, аксарият ривожланган давлатларда бу соҳадаги ислохотлар, одатда, фақат таълим соҳасида амалға оширилган. Улар, Ўзбекистондагидан фарқли равишда, қамровининг кенглиги ва чуқурлиги, илмий асосланганлиги, ислохотларда бутун жамиятнинг иштирок этиши қаби хусусиятларға эга эмасди. Кадрлар тайёрлаш миллий дастуриимизнинг ўзига хос жиҳати шундан иборатки, у яхлит ва тизимли бўлиб, шахс, давлат ва жамият маффаатларига хизмат қилади. Узлуksiz таълим, илм-фан ва ишлаб чиқариш бу яхлит жараённинг узвий таркибий қисмларидир. Мазкур дастур мамлакатимиз иқтисодиёти ва ҳаётининг барча жабҳалари учун юқори малакали, рақобатбардош кадрлар тайёрлаш, таълим, илм-фан ва ишлаб чиқаришнинг самарали интеграциялашувини таъминлаш, ёшларни миллий ва умуминсоний қадриятлар асосида маънавий-ахлоқий тарбиялаш, шунингдек, кадрлар тайёрлаш борасида ўзаро маффаатли халқаро

ҳамкорлиқни ривожлантиришға қаратилган яхлит ўқув-илмий-ишлаб чиқариш комплексли сифатида таълим тизимини босқичма-босқич такомиллаштириш вазифасини муваффақиятли ҳал этишға хизмат қилмоқда.

Шубҳасиз, бундай кенг қўламли вазифаларни иқтисодиёт жадал ривожланиб бораётган, инсон, унинг маффаатлари сўзда эмас, балки амалда олий қадрият ҳисобланган мамлакатдагина амалға ошириш мумкин. Сўнгги 5 йилда мамлакатимиз ялли ички маҳсулотининг ўртача йиллик ўсиш суръатлари 8,5 фоизини ташкил қилди. Ўзбекистон бу қўрсаткич бўйича дунёдаги энг жадал ривожланаётган давлатлар қаторидан жой олган. Буларнинг барчаси ижтимоий, жулмалдан, таълим соҳаси учун ажратилаётган маблағларни мунтазам қўлайтириш имконини бераётди. Бугун Давлат бюджети жами сарф-харажатларининг қарийб 60 фоизи шу мақсадларға йўналтирилмоқда.

Конференциянинг ялли мажлисида Ўзбекистонда ёш авлодни барқамол ривожлантириш бўйича яратилган таълим ва тарбиянинг миллий модели хусусида батафсил ахборот берилди.

Кадрлар тайёрлаш миллий дастурини ҳаётга татбиқ этиш давомида узлуksiz хусусият касб этган таълим тизимининг нафақат шакли, балки моҳияти ҳам тубдан ўзгаририлди. Ушбу тизим бугун мактабға, 9 йиллик умумий ўрта, 3 йиллик ўрта махсус ва касб-хунар, олий, олий ўқув юртидан кейинги таълим, кадрлар малакасини ошириш ва қайта тайёрлаш, мактабдан ташқари таълимни ўз ичига олган. Ўрта махсус, касб-хунар таълими эса мазкур узлуksiz таълим тизимининг мутлақо муҳим ва янги бўғинидир. Умумтаълим мактаблари ўқувчиларини 9-синфдан кейин қабул қилдиган мутлақо янги турдаги ўқув юр்தлари — касб-хунар коллежлари ва академик лицейлар барпо этилди.

Хозир мамлакатимизда 9779 умумтаълим мактаби фаолият қўрсатмоқда. 2004-2009 йилларда Мактаб таълимининг ривожлантириш Давлат умумтаълим дастурини амалға ошириш доирасида 8,5 мингдан зиёд мактаб қурилди ва капитал таъмирланди. Уларнинг аксарияти қишлоқларда жойлашган. Бу мақсадлар учун 1,4 триллион сўм сарфланди. Мактаб таълимининг моддий-техника базасини мустаҳкамлашға доир ишлар давом этмоқда. Бунинг натижасида болалар учун шахар ва қишлоқ мактабларида бир хил шароитлар яратилмоқда. Юртимиздаги мактабларнинг барчаси замонавий ўқув ускуналари билан жиҳозланган, уларда компьютер синфлари ташкил қилинган. Мамлакатимиздаги мактабларнинг 96 фоизи «ZyOnet» электрон-ахборот тармоғига уланган.

Ўзбекистон биринчилардан бўлиб 12 йиллик мажбурий таълимға ўтди. Мамлакатимизнинг рақобатбардош маҳсулот ишлаб чиқаришға йўналтирилган корхоналарига ўрта махсус таълим олган ёшлар муайян касб-хунарни пухта эгаллаб, ишлаб чиқариш жараёни асосларини яхши билган ҳолда тайёр мутахассис сифатида келмоқда. Игит-қизларимиз касб-хунар коллежларида умумтаълим фанлари билан бир қаторда меҳнат бозоридан талаб катта бўлган бир неча касб-хунарни эгаллаш имкониятиға эга бўлмоқда. Бу борада лицейлар ҳам муҳим вазифани бажармоқда. Лицейларда ўқувчилар академик йўналишлар бўйича умумий таълимни чуқур ўрганишдан ташқари, муайян иқтисодиёт бўйича фанларни ҳам ўзлаштирмоқда. Игит-қизлар лицей ва коллежларни тамомлагач, олий ўқув юр்தларига кириш ва танлаган мутахассислиги бўйича таълимни давом эттириш учун етарлича билимға эга бўлмоқда.

Хозирги вақтда мамлакатимизда 1396 касб-хунар коллежи ва 141 академик лицей фаолият қўрсатмоқда.

(Давоми 4-бетда.)

РИВОЖЛАНТИРИШДА ХАЛ ҚИЛУВЧИ КУЧ

Шуни алоҳида таъкидлаш кераки, бундай ўқув юртлари бугун мамлакатимизнинг энг чекка туманларида ҳам бор. Улар учун гўзал ва замонавий бинолар барпо этилган. Ўқув-ишлаб чиқариш хоналари ва лабораториялар энг сўнгги техник ускуналар, замонавий апаратуралар билан жиҳозланган. Бугун мазкур ўқув юртларида қарийб 1,7 миллион нафардан ортиқ ўғил-қиз билим олмақда. Уларга тажрибали педагоглар, жумладан, фан номзодлари ва докторлари сабоқ бермоқда. Иқтисодиётимизнинг турли жабҳаларида талаба катта бўлган 86 таълим йўналиши, 225 касб ва 578 мутахассислиқни ўз ичига олган умумдавллат таснифи ишлаб чиқилди. Касб-хунар коллежлари ўз ишлаб чиқариши учун ёш кадрлар тайёрлашда иштирок этаётган йирик саноат корхоналари томонидан оталиққа олинган.

Яна шуни қайд этиш кераки, Ўзбекистонда таълимнинг барча босқичлари учун давр талабларига мос давлат таълим стандартлари, ўқув дастурлари, шу жумладан, мультимедиа дастурлари ишлаб чиқилди. Шунингдек, кўп миллион нусхада дарслик ва ўқув қўлланмалари чоп этилмоқда. Ўқитишнинг илгор педагогик технологиялари ва интернет ускуллари кенг қўлланилаётди. Ўқув юртларида турли ўқув адабиётлари фондида, жумладан, электрон шаклдаги қўлланмаларга эга ахборот-ресурс марказлари фаолият кўрсатмоқда. Буларнинг барчаси ёшларга сифатли, чуқур ва ҳар томонлама билим олиш учун шaroit яратмоқда.

Мамлакатимиз олий таълим тизимида ҳам туб ўзгаришлар амалга оширилди. Бугунги кунда у бакалаврият ва магистратурадан иборат икки босқичли тизимни ўз ичига олади. Ҳозир Ўзбекистонда 59 олий таълим муассасаси, пойтахтдаги олий ўқув юртларининг 11 худудий филиали ва хорижий етакчи олий ўқув юртларининг 6 филиали фаолият кўрсатмоқда. Бундан ташқари, ҳар бир вилоятда худудий ривожланиш вазифаларини ҳал этиш учун мутахассислар тайёрланаётган университет ва қатор иқтисослашган институтлар ҳам мавжуд.

Ушбу соҳада самарали халқаро ҳамкорлик кенг йўлга қўйилган миллий таълим моделимизнинг юқори малакали кадрлар тайёрлашга йўналиштирилган яна бир тасдиғидир. Пойтахтда ташкил этилган Халқаро Вестминстер университети, Турин политехника университети, Сингапур менежментни ривожлантириш институти, М.Ломоносов номидаги Москва давлат университети, Россиянинг Г.Плеханов номидаги давлат иқтисодиёт университети ва И.Губкин номидаги Россия давлат нефть ва газ университети филиалларида бугун ана шундай мутахассислар тайёрланмоқда. Хорижлик ҳамкорлар билан биргаликда турли йўналишлар, жумладан, чет тилларни чуқур ўрганиш бўйича факультет ва кафедралар ташкил этиш амалиёти тобора кенгаймоқда.

Мамлакатимиз олий ўқув юртларида таълим, илм-фан ва ишлаб чиқаришнинг интеграциялашув жараёни ривожланмоқда. Талабалар илмий тадқиқотларда фаол қатнашмоқда, корхоналар буюртмалари асосида инновацион фаолият билан шугулланмоқда. Талабалар ўз ишланмалари билан ҳар йили мамлакатимизнинг янги технологиялари ва илмталаб маҳсулотлари намоиши этилаётган ярмаркаларда мунтазам иштирок этаётгани бунинг яққол далилидир. Масалан, 2011 йилда ўтган Инновацион гоялар, технологиялар ва лойиҳалар республика ярмаркасида олий ўқув юртларида яратилган технологиялар ва ишланмаларни жорий этиш бўйича қиймати 3 миллиард 579,4 миллион сўм бўлган шартномалар тўзилди.

Илмий-тадқиқот муассасалари билан йўлга қўйилган ўзаро манфаатли яқин алоқалар натижасида талабалар фундаментал тадқиқотларга тобора кенг жалб этилаётди. Бу ёш илмий кадрларни тайёрлашга хизмат қилмоқда. Давлатимиз раҳбарининг ташаббуси билан ҳозирги кунда юртимиздаги етакчи олий ўқув юртлари ҳузурида Ўзбекистон Фанлар академияси иштирокида илм-фан, техника ва технологияларнинг энг истиқболли йўналишлари бўйича илмий-ўқув лаборатория комплекслари ташкил этилмоқда.

Шу билан бирга, олий ўқув юртдан кейинги таълим тўғрисида ҳам фаол ривожланмоқда. Олий ўқув юртларида 70 йўналишда номзодлик, 37 йўналишда докторлик илмий ишларини ҳимоя қилиш бўйича қарийб 30 иқтисослашган кенгаш фаолият кўрсатмоқда. Олий ўқув юртларини яқинда тамомлаган ва илмий даражага эга битирувчилар — истеъдодли ёш олимлар сафи йил сайин кенгайиб бораётди.

Мутахассислар малакасини ошириш ва уларни қайта тайёрлашга ҳам катта эътибор берилмоқда. Бундан корхоналар ҳам манфаатдор. Негаки, улар ишлаб чиқараётган маҳсулот сифатига, ички ва ташқи бозорда рақобатбардошлигини оширишга, шу билан бирга, таннархини пасайтиришга нисбатан талабларнинг кучайиб бораётгани технологияларни мунтазам янгиллаш, ишлаб чиқаришнинг янада такомиллаштирилган услубларини жорий этишни тақозо қилмоқда. Ушбу жараён самардорлиги эса, биринчи навбатда, кадрлар, уларнинг билим ва малакасига боғлиқдир.

Ўзбекистон мутахассисларининг малакаси юқори экани бутун дунёга маълум. Шу сабабли етакчи хорижий компания ва фирмалар мамлакатимизда қўшма корхоналар ташкил этишга катта қизиқиш билдиришмоқда. Иқтисодиётимиз реал секторидида бундай корхоналар сони ҳам, хорижий инвестициялар миқдори ҳам мунтазам ортиб бораётди. Ўтган йили бу кўрсаткич қарийб 2,9 миллиард АҚШ долларини ташкил қилди.

Президентимиз Ислам Каримов қарори билан тасдиқланган 2011-2016

йилларга мўлжалланган олий таълим муассасаларининг моддий-техник базасини модернизация қилиш ва мутахассислар тайёрлаш сифатини тубдан яхшилаш дастури мамлакатимиз таълим тизимини янада ривожлантиришнинг муҳим омил бўлиб хизмат қилмоқда. Унда олий ўқув юртлари биноларини қуриш ва реконструкция қилиш, жиҳозлаш, замонавий лабораториялар ташкил этиш, ўқитиш йўналишларини мақбуллаштириш, давлат таълим стандартларини янада такомиллаштиришни ўз ичига олган аниқ мақсадли тадбирлар белгилан берилган.

Ёшларни маънавий-ахлоқий тарбиялаш баркамол авлодни вояга етказишда муҳим ўрин тутди. Бу йўналишдаги ишлар ўғил-қизларда замонавий дунёқараш, уларнинг онига ватанпарварлик, миллий ва умуминсоний қадриятларга ҳурмат, ўз Ватанига хизмат қилиш каби юксак туйғуларни камол топтиришга қаратилган.

Болалар ва ёшларни спорт билан фаол ва мунтазам шугулланишга оммавий жалб қилиш тарбия жараёнининг яна бир узвий қисмидир. Негаки, спорт саломатлиқни мустаҳкамлаш билан бирга, инсонда феъл-явор, ирода, қийинчиликларни енгиш қобилиятини шакллантиради. Мамлакатимизда мактаб ўқувчиларининг «Умид нўлларини», коллеж ва лицей ўқувчиларининг «Баркамол авлод» ҳамда талабаларнинг Универсиада беллашувларини ўз ичига олган нобб уч босқичли спорт мусобақалари тизими ташкил қилинди. Барча ўқув юртлари, шу жумладан қишлоқларда бугун халқаро стандартларга мос жиҳозланган спорт заллари, комплекслари фаолият юритмоқда.

Бугун Ўзбекистонда ёш авлод ҳар томонлама ва сифатли билим олаётганини қуйидаги далил ва рақамлар ҳам тасдиқлайди. Кадрлар тайёрлаш миллий дастури амалга оширилаётганидан буён мамлакатимиз мактаб ўқувчилари халқаро фанлар олимпиадаларида 157, жумладан, 29 олтин медални қўлга киритди. Ўзбекистон олий ўқув юртларининг қўллаб талабалари турли фанлар бўйича халқаро олимпиадалар ғолиби ҳисобланади. Ёш мусиқчи ва рассомлар орасида турли нуфузли халқаро танловлар совриндорлари қўлаймоқда. Ўзбекистонлик спортчилар ҳам Олимпиада йўналиши, жаҳон ва қитъа чемпионатлари ҳамда бошқа мусобақаларда Ватанимиз доврўгини бутун дунёга ёйишмоқда.

Ўзбекистонда янгича фикрлайдиган кадрларни тайёрлаш тизимини ривожлантиришда қўллаб нуфузли халқаро ташкилотлар ва молия институтлари ҳам ёрдам бермоқда, таълимнинг барча йўналишлари бўйича қўллаб йирик қўшма лойиҳалар амалга оширилмоқда. Жумладан, Осиё тараққиёт банки, Германиянинг «КФВ» банкнинг инвестиция лойиҳалари, Ўзбекистон ва Швейцариянинг «Касб-хунар кўникмаларини ривожлантириш» лойиҳаси доирасида мактаблар, коллеж ва лицей-

лар учун қарийб 90 номдаги ўқув адабиётлари кўп нусхада чоп этилди.

Форумда сўзга чиққан БМТ Бош қотибининг ўринбосари Нойлин Хейзер, Халқаро Вестминстер университети ректори Жеффри Петтс (Буюк Британия), М.Ломоносов номидаги Москва давлат университети ректори Виктор Садовничий, Ислам тараққиёт банки президенти Аҳмад Муҳаммад Али, Вебстерск университети проректори Нанси Хеллеруд (АҚШ), Сингапур менежментни ривожлантириш институти президенти Эрик Куан, Хосей университети ректори Тошио Масуда (Япония), Жаҳон банкининг Европа ва Марказий Осиё давлатлари билан ҳамкорлик бўйича директори Теодор Алерс ва бошқалар бугунги кунда таълим соҳаси тараққиётнинг бош омил сифатида эътироф этилаётганини таъкидладилар, Ўзбекистонда бу соҳада амалга оширилган кенг қўламли ислохотларга юқори баҳо бердилар. Тарихан қисқа вақт ичида мамлакатимизда бу борада улкан ютуқларга эришилгани таъкидланди. Ўзбекистон таълим тизимида изчиллик билан ҳаётга таътиб этилаётган ислохотлар Мингйиллик ривожланиш мақсадларига эришишда муҳим омил бўлиб хизмат қилмоқда.

Мамлакатимизнинг қатор олий ўқув юртлари, касб-хунар коллежлари, академик лицейлари ва умумтаълим мактабларига таширф буюриб, уларнинг фаолияти билан танишган конференциянинг хорижий иштирокчилари Ўзбекистонда ушбу соҳада ҳаётга таътиб этилаётган ислохотлар юксак самаралар бераётганига яна бир бор ишонч ҳосил қилдилар.

Конференцияда мамлакатимизда яратилган ва муваффақиятли амалга оширилаётган, бугун дунёда «Ўзбек модели» деб тан олинган кадрлар тайёрлаш модели ўз самарадорлиги ҳамда қўйилган мақсадларга эришиш бўйича қўллаб давлатлар, жумладан, ривожланган мамлакатлар учун ҳам намуна бўлиб хизмат қилиши мумкинлиги қайд этилди.

Анжуман иштирокчилари секция мажлисларида мамлакатимизда ва бутун дунёда узлуксиз таълим ва тарбия тизимини янада ривожлантириш истиқболларини муҳокама қилдилар.

Дарҳақиқат, Ўзбекистонда истиқлол йилларида ҳар томонлама иқтисодий, юқори билимли ва юксак интеллектуал салоҳиятга эга ёш авлод ўсиб-ўлғайди. Президентимиз раҳнамолигида мамлакатимизда келажақнинг эгалари бўлган ҳар томонлама баркамол авлодни тарбиялашга қаратилган ишлар нечоғли муҳим аҳамиятга эга эканлигини ҳаётинг ўзи тасдиқлаб турибди. Чунки, иқтисодий, билимий, юксак интеллектуал салоҳиятга эга, элим-ортим деб ёниб яшайдиган авлодига янги жамият, янги ҳаёт барпо этишга қодирдир.

Анжуманда кўнун ҳужжат — халқаро конференция тавсиялари қабул қилинди.

Анна ИВАНОВА,
ЎЗА мухбири

ЎЗБЕКИСТОН ЁШЛАРИ ЮКСАК МАЪНАВИЯТИ ВА МАДАНИЯТИ БИЛАН БАРЧАНИ ЛОЛ ҚОЛДИРАДИ

Тошкентда «Юксак билимли ва интеллектуал ривожланган авлодни тарбиялаш — мамлакатини барқарор тараққиёт этиштириш ва модернизация қилишнинг энг муҳим шарт» мавзусида халқаро конференция бўлиб ўтди. Мазкур халқаро форумда дунёнинг турли мамлакатларидан юзлаб мутахассислар иштирок этди. Ўзбекистон Миллий ахборот агентлиги — ЎЗА мухбири уларнинг айримлари билан суҳбатлашди.

Эрик КУАН, Сингапур менежментни ривожлантириш институти президенти (Сингапур Республикаси):

— Ўзбекистон Республикаси Президенти Ислам Каримовнинг форум очилишидаги маърузаси менда ўчмас таассурот қолдирди. Давлатингиз раҳбарининг Ўзбекистонда таълим тизимини ривожланти-

риш бўйича амалга оширилган кенг қўламли ислохотларга доир теран фикрлари анжуманинг барча қатнашчиларида катта қизиқиш уйғотди.

Ўзбекистонда ёш авлодни баркамол этиб тарбиялаш учун барча шарт-шaroit яратилган. Мамлакатингиздаги бир неча таълим муассасаларига таширф буюриб, бунга ишонч қилдим. Юксак малакали кадрлар

тайёрланаётгани мамлакатингиз раҳбарияти таълим соҳасига улкан эътибор қаратаётганидан далолатдир.

Таълим муассасалари билан танишиш давомида, айниқса, Тошкент темир йўл транспорт касб-хунар коллежи мени лол қолдирди. Бу ерда назарий жиҳатдан яхши тайёрланган истеъдодли йигит-қизларни кўрдим. Улар коллеж моддий-техник жиҳатдан яхши таъминлангани боис ўз билимларини амалда қўллаш ва темирйўлни деган шарафли касб маъсулиятини тўлиқ ҳис этиш имконига эга. Негаки, келажақда улар нафақат юкларни ташини, балки одамларни ўз манзилига етказиш учун ҳам жа-

So'z — konferensiya ishtirokchilariga

вобгар бўлади. Бу эса жуда катта маъсулият ва эътиборни талаб қилади. Ўқувчиларга буларнинг барчаси тажрибали ўқитувчилар томонидан сингдирилмоқда.

Профессор Эдуард ЯКУБОВ, Холон технология институтининг илм-фан бўйича проректори (Исроил):

— Ўзбекистон раҳбарининг ташаббуси билан ташкил этилган халқаро конференцияда иштирок этганимдан мамнунман. Президент Ислам Каримов юритаётган оқилона сиёсат натижасида Ўзбекистонда барча жабҳалар, шу жумладан,

таълим соҳасида ҳам салмоқли натижаларга эришилмоқда.

Шуни алоҳида таъкидлашни истардимки, Тошкент шаҳридаги таълим муассасаларида йўлга қўйилган ўқув жараёнлари билан танишиб, профессор-ўқитувчилар юқори малакага эга эканини, ўқув юртлари технология жиҳатдан яхши таъминлангани ва, энг муҳими, ўқувчи ҳамда талабаларнинг билимга чанқоқлиги ва касб-хунар эгаллаш бора-сидидаги юксак иштиқоқнинг гувоҳи бўлдим.

М.МАМЕТОВА,
ЎЗА мухбири

❖ Жалакудук педагогика ижтимоий-иқтисодиёт касб-хунар коллежида "Ахборот-коммуникация технологиялари асосида ахборот-кутубхона ва ахборот-ресурс хизматларини ривожлантириш" мавзусида семинар бўлиб ўтди.

Ўрта махсус, касб-хунар таълими ҳамда Ўзбекистон алоқа ва ахборотлаштириш агентлиги қошидаги Ёш дастурчиларни тайёрлаш ва қўллаб-қувватлаш марказлари ҳамкорлигида ўтказилган мазкур тадбирда Андижон вилоятидаги ахборот-кутубхона тизими ходимлари, ўқувчи-ёшлар иштирок этди.

Дарҳақиқат, бугунги глобаллашув шароитида ҳар бир мамлакатнинг ижтимоий-иқтисодий юксалиши, хусусан, фан, таълим ва маданият ривожига турли соҳаларга оид зарур ахборотларни тезкорлик билан олиш имконияти муҳим ўрин тутди. Кутубхоналар фаолиятини такомиллаштириш, улар ишида замонавий ахборот технологияларини қўллаш бу жараёнда алоҳида аҳамиятга эга.

Семинарда ушбу масалалар атрофича муҳокама этилди. Мутахассисларнинг ўрта махсус, касб-хунар таълими ахборот тизимини корпоратив тармоқ билан таъминлаш, ахборот-ресурс марказлари олдида қўйилган вазифалар ҳақидаги маърузалари тингланди.

❖ Бухоро шаҳрида вилоят ҳокимлиги, меҳнат ва аҳолини ижтимоий муҳофаза қилиш бош бошқармаси ҳамкорлигида бўш иш ўринлари ярмаркаси ташкил этилди.

Унда вилоятдаги 289 корхона ва ташкилот уч мингга яқин бўш иш ўрни билан иштирок этди.

Вилоят меҳнат ва аҳолини ижтимоий муҳофаза қилиш бош бошқармаси бошлигининг ўринбосари Анвар Ҳамроевнинг айтишича, тадбирда жами 457 нафар фуқаро ўзи танлаган мутахассислик бўйича ишга йўланма олди, 848 кишига ҳуқуқий маслаҳат берилди.

— Ўтган йили Ромитан сановат касб-хунар коллежини тугатганим, — дейди Феруз Собиров. — Ярмаркада Газли шаҳридаги 1-кўча механизациялашган жамланмага ишга жойлашиш учун йўланма олдим. Маоши, иш тартиби ва талаблари маъқул келган иш топганимдан хурсандман.

❖ Тошкент давлат аграр университетида ёшлар ўртасида гиёҳвандликнинг олдини олишга бағишланган тадбир бўлиб ўтди.

"Қамолот" ёшлар ижтимоий ҳаракати Тошкент вилояти кенгаши ташаббуси билан ташкил этилган тадбирда ички ишлар, соғлиқни сақлаш бошқармалари ва "Оила" илмий-амалий маркази мутахассислари иштирок этди.

Тадбирда ёшларни турли салбий ҳолатлар, хусусан, қашандалик, гиёҳвандлик каби иллатлардан асраш бугун муҳим вазифаларимиздан бири эканлиги алоҳида таъкидланди. Шунингдек, аҳолининг репродуктив саломатлигини янада мустаҳкамлаш, барқамол авлодни вояга етказиш юзасидан мутахассисларнинг маърузалари тингланди. Ёшлар ўртасида никоҳнинг бузилиб кетиш ҳолатлари, қариндош-уруғлар ўртасидаги никоҳларнинг салбий оқибатлари ҳақида батафсил маълумот берилди.

Тадбирда талаба-ёшларнинг мавзуга оид расмлар кўргазмаси ҳамда "Гиёҳвандлик ва унинг оқибатлари" ҳужжатли фильми намойиш этилди.

❖ Тошкент Фотосуратлар уйида ижодий фото мактаб-студияси битирувчиларининг ҳисобот кўргазмаси ташкил этилди.

Кўргазманинг очилишида санъатшунос олимлар, мусавирлар, фотоафлар, талаба-ёшлар иштирок этди.

Тадбирда Президентимиз Ислам Каримов раҳнамолигида санъатнинг барча йўналишлари каби фотографияни изчил ривожлантириш, ўзига хос усул ва мактабларини кенг тарғиб этиш, ижодкорларни ҳар томонлама қўллаб-қувватлаш ва рағбатлантириш, истеъдодли ёшларни аниқлашга доимий эътибор қаратилаётгани таъкидланди.

Тошкент Фотосуратлар уйида 11 йилдан буён фаолият кўрсатаётган ижодий мактаб-студияни тамомлаган ёшлар мамлакатимиз ва халқро микёсдаги кўргазмалар, фотобиенналелар, санъат ҳафталиклариди совринли ўринларни қўлга киритиб келмоқда.

Кўргазмада ижодий мактаб-студия битирувчиларининг юзга яқин ижодий иши намойиш этилмоқда.

ЎзА ва махсус мухбирларимиз йўлаган материаллар асосида тайёрланди.

Кимё жуда қизиқарли фан, ўзига хос мўъжизалар олами. Чунки кимёвий мисол-масалаларда формулалар билан шунчаки ишланмайди, балки ҳар бир бажарилган амалда аниқ реакциялар ҳосил бўлади. Шунинг учун ҳам кимёвий лаборатория

машғулотларини ўқувчилар катта қизиқиш билан бажарадилар. Шайхонтоҳур туманидаги 115-мактаб кимё фани ўқитувчиси Нодира Абдуллаева ўтадиган ҳар бир машғулота ўқувчилар фаол иштирок этади.

Сурат муаллифи: Б.РИЗОҚУЛОВ

21-fevral — Xalqaro ona tili kuni

ТИЛГА ЭҲТИРОМ БЕЛГИСИ

Она тили жамият, миллат, халқнинг тийнатиани англа-тадиган муқаддас тимсоллардан биридир. Биламизки, она тили инсон қамолотини таъминлаш, унинг ақли ва руҳини ҳаракатга келтиришда тенги йўқ кучга эга. Бир-лашган Миллатлар Ташкилоти белгиланган халқаро байрамлар қаторидан 21 февраль — Халқаро она тили кунини олганлигида ҳам бу ҳаётий ҳақиқат эътироф этилган. Бу кунни 1999 йил ноябрида ЮНЕСКО Бош Ассамблеяси 30-сессиясида Халқаро она тили кунини сифатида кенг нишонлашга қелишиб олинди. 2000 йилдан буён дунёнинг турли мамлакатларида ушбу кунда она тилига янада кўпроқ аҳамият берилмоқда.

Халқаро она тили кунининг мазмун-моҳиятида ҳар бир халқнинг ўз миллий тафаккури, маънавияти, руҳиятининг ўзаги — она тилига алоҳида меҳр-муҳаббат акс этади. Бинобарин, дунёда кўп тилли-лики рағбатлантириш, турли тилларда яратилган маданий меросларни асраш, халқларнинг ўз она тилида таълим олиши, асрлар давомидида шаклланган тил бойлигини сақлаш асосий мақсадга айланган.

Шу ўринда, юртимизда таъ-

лим-тарбия етти тилда олиб

борилишини таъкидлаш жоиз. Бу йил она тилимизга давлат тили мақоми берилганига 23 йил тўлади. Ажаб ҳикматли, она тилимизнинг не-не синовлардан ўтиб, қадр топиши-ли мамлакат озолиги уйғун келди. Ўзбекистонда "Давлат тили тўғрисида"ги қонун ис-тиқлол арафасида қатъият билан қабул қилинганини бугун фохр билан эслаймиз.

Халқаро она тили кунини нишонлаш орқали ҳар бир ин-соннинг ўз ватанига, ўз она

тилига бўлган муҳаббати, унга бўлган эҳтироми ва қадр-қим-мат туйғуси янгиланади. Шу боис ҳам таълим муассасала-рида байрамона тадбирлар қаторида она тилимиз тарихи, унинг ёзма ҳамда оғзаки шак-ли тараққиёти, ўзбек тилшу-нослигидаги янгилликлари, она тили таълимига, ўзбекча на-фис нутқ маданиятига доир илмий-амалий анжуман, кеча ва учрашувлар ўтказилиши мақсадга мувофиқдир.

21 февраль — Халқаро она тили кунини муносабати билан бизга яна бир имконият туғи-лажак. Зеро, қайси соҳа ваки-ли бўлмайлик, ўтказиладиган йиғилишлар, дўстона ёки рас-мий суҳбатларда она тилимиз-га бўлган эҳтиром яна бир бор ўз аксини топади.

Қумрихон СУЛТОНОВА,
Гулсара ЗИЁДУЛЛАЕВА,
Республика Таълим
маркази
мутахассислари

СОЛИҚ МАДАНИЯТИНИ ЮКСАЛТИРИШ ЙЎЛИДА

Фуқаролар, айниқса, ёшларнинг ҳуқуқий билимини ошириш, уларда солиқ маданиятини янада юксалтириш долзарб вазифалардан биридир. Бунда Ўзбекистон Республикаси Президенти ва Вазирлар Маҳкамасининг фармон ва қарорлари мазмун-моҳияти, солиқ ва мажбурий тўловларнинг аҳамияти, ундаги ўзгариш ва қўшимчаларни аҳолига етказиш, ижросини таъминлаш, солиқ соҳасидаги ҳуқуқ бузилишларининг олдини олиш, тадбир-корларга яратилаётган энгиллик ва имтиёзлар ҳақида тушунча бериб бориш катта аҳамиятга эга.

Тошкент шаҳар давлат солиқ бошқармаси бу борада кенг қўламли ишлар олиб бормоқда. Жумладан, пойтахтдаги умумтаълим мактаблари, академик лицей, касб-хунар коллежлари ва олий ўқув юрларида Давлат солиқ хизматининг малакали ходимла-ри иштирокида «Очiq дарслар» ташкил этил-

моқда. Унда ўқувчи ва талабалар «Ўзбекис-тон Республикасида жорий этилган солиқ-лар ва уларнинг тўлов манбалари», «Солиқ нима учун тўланади ва нималарга сарфлана-ди?», «Солиқ имтиёзлари ҳақида» каби мав-зуларда мутахассислар маърузаларини тинг-лашмоқда.

Жорий йил мобайнида ўтказилаётган «Очiq дарс»ларда эса солиқ қонунчилигига киритил-ган ўзгариш ва қўшимчаларнинг мазмун-мо-ҳияти ҳамда Давлат солиқ қўмитасининг www.solid.uz расмий веб сайти, унда жойлаш-тирилган интерактив хизматлар ва улардан фойдаланиш борасида тушунтиришлар бериб боришмоқда.

Хулоса ўрнида айтиш мумкинки, бу каби тад-бирлар иқтисодиётимиз юксалишида муҳим бўгин бўлган солиқ қонунчилигини ёш авлод-га кенг етказиб, уларда солиқ маданиятини юк-салтиришга хизмат қилади.

Ш.ҚАЮМОВ

ЎҚИШ, ЭШИТИШ, КЎРИШ

имкониятини яратиш — китобхонлик маданиятини
юксалтиришга хизмат қилади

Юртбошимизнинг «Юксак маънавият — енгилмас куч» асарида «Биз одамларнинг маънавий тарбиясини ўйлаб, тинчлик ва хайрли ишларни кўзлаб ҳаракат қилаётган ҳар бир кишини кўллаб-қувватлаймиз, улар билан ҳамкорлик қиламиз.

Масаланинг бошқа томони — маърифат ва маданиятнинг моддий-техник базасини мустаҳкамлаш. Инсоннинг тўлақонли ҳаёти учун нихоятда зарур бўлган мактаблар, кутубхоналар, театр ва бошқа маданият ўчоқларини кўлайитириш, уларнинг шароитини яхшилаш» янги ҳаёт, янги жамият пойдеворини барпо этишда асосий воситалардан бири эканлиги таъкидланади.

Дарҳақиқат, ёш авлодни интеллектуал жиҳатдан ривожлантириш, уларнинг ахборот олиш имкониятларини кенгайтириш бугуннинг долзарб вазифалардан бирига айланди. Кутубхоналар ва янги мақом-

да ўз фаолиятини бошлаган ахборот-ресурс марказлари ишига моддий ва маънавий рағбат кўрсатилди. Президентимизнинг 2006 йил 20 июндаги «Республика аҳолисини ахборот-кутубхона билан таъминлашни ташкил этиш тўғрисида»ги қарори бундай даргоҳлар фаолияти ҳуқуқий баъзасининг мустаҳкамланишига замин бўлди. Бир ўқув йили давомида 12 мингдан зиёд ўқувчига хизмат кўрсата олиш шарт-шароитига эга республика Болалар кутубхонаси ана шундай зиё масканларидан бирidir. Кутубхона директори Дониёр Уролов ушбу муассасада амалга оширилаётган маънавий-маърифий ишлар хусусида ҳикоя қилади:

— Ҳар бир боланинг мутлоа маданиятини шакллантиришга масъулмиз. Ўқувчилар мутлоа жараёнида ижтимоий-сиёсий билимларини кенгайтирадилар, эстетик дид ва бадий савияларини ўстирадилар.

Кутубхонамиз жамоаси мактабга таълим муассасалари, мактаб, лицей ўқувчи ва педагогларига кутубхона, ахборот ва маълумот-библиография хизматини кўрсатади. Вилоят ахборот-ресурс марказларига амалий-услубий ёрдам беради, илғор тажрибаларни

Қарор ва ижро

ўрганади, оммалаштиради. Муассасамизда болаларнинг ўқишдан ташқари бўш вақтларини мазмунли ўтказишлари учун намунали шароит яратилган бўлиб, бир неча йўналишдаги тўғарақлар фаолият юритмоқда. Жумладан, «Компьютер саводхонлиги» тўғрагида ўқувчиларга юқори малакали мутахассислар томонидан сабоқ берилиб, уларнинг бу борадаги билим ва тушунчалари чархланади. Ҳар ўқув йилида 50дан ортиқ маънавий ва маданий тадбир уюштирилиб, уларда пойтахтимиздаги мак-

таблар ўқувчилари фаол иштирок этишмоқда. Умумхалқ байрамлари, ёзувчилар ва актёрлар билан ижодий кечалар, шифокорлар, ҳуқуқчи ҳимоя қилиш органлари, фан, маданият соҳаси вакиллари билан учрашувлар ана шулар жумласидандир.

Кутубхонамизда қатор халқаро ташкилотлар билан ҳамкорлик алоқалари йўлга қўйилган. 2007 йили Япония ҳукуматининг «Маданият соҳасида беғараз ёрдам» дастури доирасида 42 миллион иен қийматидаги грантнинг қўлга киритилиши имкониятларимизни янада кенгайттирди. Зиё масканимиз замонавий ахборот маконига эга бўлди, мажлис залли, чет тилини ўргатувчилар учун хизмат қиладиган лингафон хонаси, аудио ва видеокассеталар, аудиокитоблар ва грампластинкаларни рақамлаштириш студияси энг сўнгги техникалар билан жиҳозланди.

2011 йили мамлакатимиз мустақиллигининг 20 йиллиги муносабати билан ўқувчиларга байрам совғаси сифатида кутубхона ходимлари

томонидан «Kitob.uz» сайти яратилди. Ўзбек тилида ушбу сайтнинг очилиши китобхоналар учун қувонарли ҳол. Чунки энди фарзандларимиз ўз она тилидаги бадий, илмий-оммабоп китобларни ушбу глобал ахборот маконидан топа оладилар. Бугун сайт орқали китобхоналар учун «Ўзбек адабиёти», «Жаҳон адабиёти», «Ривоятлар», «Эртақлар», «Биласизми?», «Лойиҳалар», «Матбуот хизмати» ва бошқа кўллаб-қувватлаётган намунали хизмат кўрсатилмоқда.

Болалар ва ўсмирларни ўқишга жалб қилишнинг турли шакллари жорий қилиш, жумладан, интернетга интеграциялашиш, китоб ва видеомаданият синтезини шакллантириш ҳамда электрон кутубхона янада бойитиш ҳаракатидамиз. Ёшларнинг ўсиб бораётган эҳтиёжларини ҳисобга олган ҳолда энг сўнгги ахборотларни бир вақтнинг ўзida «ўқиш, эшитиш, кўриш» шаклида етказиш имкониятларини яратиш лойиҳаси устида иш олиб борилмоқда. Китобга меҳр-муҳаббатни юксалтирмай туриб, умуминсоний ва умуммиллий мақсадларимизга эриша олаймиз.

Дилшод КАРИМОВ,
«Ma'rifat» мухбири

ҚИЗИҚИШ ВА ТАЛАБГА МОС ТЎГАРАҚЛАР

«Баркамол авлод» республика болалар бадий ижодиёт маркази ташкил этилганида бу ерда 10та тўғарақ фаолият юритиб, уларга 245 нафар ўқувчи жалб қилинган эди. Бугунги кунда марказда фаолият юритаётган 42та тўғарақка 790 нафар ўқувчи қатнашмоқда. Хўш, қисқа фурсат ичида эришилган бундай муваффақиятнинг сири нимада?

Энг аввало, марказда мавжуд «Дурадгорлик», «Ёш мусаввир», «Заргарлик», «Бичиш-тиқиш», «Тўқиш», «Мунчоқли безак», «Ёш журналист», «Фотодизайн», «Фольклор», «Доирачилар» ва «Халқ рақслари дасталари», «Ёш пазанда», «Бошланғич техник моделлаштириш», «Компьютер сервис хизмати» ва бошқа тўғарақлар ўғил-қизларнинг қизиқишларига ва мавжуд талабдан келиб чиқиб ташкил этилгани муҳим аҳамият касб этмоқда. Шунингдек, Хлебущкина номидаги 22-«Меҳрибонлик уйи»да марказнинг «Либослар дизайни», «Кулолчилик» ва «Моҳир қўллар» йўналишидаги «Мунчоқли безак» тўғарақлари фаолияти йўлга қўйилиб, 60

нафар тарбияланувчининг бўш вақти самарали ўтишга эришилди.

Марказда 62 нафар педагог-ҳодим ўз билим ва тажрибаларини ёш авлодга ўргатиб келмоқда. «Ёш мусаввир» тўғарақи раҳбари Аҳмет Маҳмудов 20 йиллик педагогик фаолиятининг 14 йилини айнан шу йўналишда иқтидори бор жисмоний имконияти чекланган болаларнинг истеъдодини юзага чиқаришга бағишлаган. У ранглар орқали ёшлар қалбига йўл топади, ижодкорликка йўналтиради.

Машгулотларга Беҳрўз исмли йи-

«Barkamol avlod» markazlarida

гит ҳам келар экан. Кичиклигида содир бўлган автоҳалокат туфайли ногирон бўлиб қолган бу йигит устози Аҳмет аканинг машгулотларида қатнашишни қанда қилмайди.

Марказнинг малакали ҳодимлари жойларда ташкил этилган барча «Баркамол авлод» болалар марказларининг бадий ижодиёт йўналишида фаолият олиб бораётган услубчи ва тўғарақ раҳбарларига ҳар томонлама методик-услубий

республика ва халқаро танловлар ғолибларини тарбияламоқда

ёрдам кўрсатмоқда. Бадий ижодиёт йўналишидаги тўғарақлар учун тақомиллаштирилган 19 номдаги ўқув дастурлари ва методик тавсиялар ишлаб чиқилиб, тегишли муассаса-

ларга етказилди. Истиқлол туфайли қўлга киритилган улкан ютуқлар моҳиятини инсон-жамият-давлат манфаатлари муштараклиги асосида машгулотларга сингдириб ўтиш бўйича тўғарақ раҳбарлари учун тавсиянома тайёрланди. Республика ва халқаро танловларда ғолибликка эришган фаол ва истеъдодли тўғарақ аъзоларининг мустақил ҳақидаги фикрлари асосида яратилган «Ватан — менинг гурурим» тўплами кўпчиликка манзур бўлди.

Муассасада ёшларнинг ҳар томонлама камолга етишига хизмат қилувчи маънавий-маърифий тадбирлар мунтазам ўтказилади. Жумладан, ўқувчилар ўртасида ҳуқуқбозлик, жиноятчилик ва гиёҳвандликнинг олдини олиш, уларни ҳар томонлама баркамол, маънан етук инсонлар қилиб тарбиялаш мақсадида Халқ таълими вазирлиги, «Камолот» ЕИХ Марказий кенгаши, «Оила» илмий-амалий маркази, ЮНИСЕФ халқаро болалар жамғармаси ва бошқа ташкилотлар билан ҳамкорликда 15га яқин маънавий-

маърифий тадбирлар ташкил қилинди.

Марказ тарбияланувчилари республикамиз ва халқаро танловларда ўз иқтидорини намойён этмоқда. Жумладан, биргина ўтган йилда «Баркамол авлод» республика болалар ижодиёт маркази аъзолари турли халқаро танловларда 6 та олтин, 2 та кумуш ва 1та бронза медалларини қўлга киритишга эришилди. Чунончи, Чехияда бўлиб ўтган 37-халқаро болалар фольклор фестивалида марказнинг «Фольклор» тўғарақи аъзолари 24 давлат ичида фахрли биринчи ўринни эгаллагани қатта ютуқдир.

Бундай муваффақиятларга ўз-ўзидан эришяётганини йўқ албатта. Бунинг замирида давлат миқёсида ёшларга қаратилган чексиз эътибор ва ғамхўрлик муҳассам.

Дилшод КАРИМОВ,
Моҳичехра ЛАТИПОВА,
«Ma'rifat» мухбирлари

ИҚТИДОРЛИ ЁШЛАР ЮТУҚЛАРИ

Istiqlol va imkoniyat

Урган қурилиш касб-хунар коллежининг иқтидорли ўқувчилари «Келажақ овози» танловининг республика босқичида бир неча йилдирки, ғолиблар қаторидан ўрин олиб келишмоқда.

Бу ютуқлар ўз-ўзидан бўлаётгани йўқ. Коллежда ёшларнинг касб-хунар сирларини қизиқиб ва пухта эгаллаётганлиги муваффақиятларга дебона бўлаётди.

— Ёшларнинг замон талабларига мос чуқур билим олишлари учун таълим муассасада кулай шароитлар яратилган, — деди коллеж директори Ҳайитбой Абдуллаев. — Осиё тараққиёт банки томонидан амалга оширилган «Ўзбекистонда ўрта махсус, касб-хунар таълимини ривожлантириш лойиҳаси» доирасида умумтаълим, умумкасбий, махсус фан хоналари ҳамда

«Қурилиш ишлари», «Пайванд ишлари», «Дурадорлик ва паркет ишлари», «Газ ва сув таъминоти бўйича чилангарлик ишлари устахоналари»га замонавий хорижий қизлар «Келажақ овози» танловининг «Архитектура» ва «Дизайн» йўналишларида қаторасига 4 мартаба муваффақиятга эришганлиги интилишининг ва изланишларнинг меъасидир. 2007 йилдан 2010 йилгача бўлган даврда Ф.Худойбергенова, Г.Рўзматова,

рибаларини ошириб қайтишди.

Касб-хунар коллежида амалга оширилаётган ишлар ўқувчиларнинг ютуқларида намоён бўлаётди. Хусусан, истеъдодли ўғил-қизлар «Келажақ овози» танловининг «Архитектура» ва «Дизайн» йўналишларида қаторасига 4 мартаба муваффақиятга эришганлиги интилишининг ва изланишларнинг меъасидир. 2007 йилдан 2010 йилгача бўлган даврда Ф.Худойбергенова, Г.Рўзматова,

Ш.Рўзматов, Ш.Ражабов ғолиблар сафидан ўрин олишди. Утган 2011 йилда 3 нафар ўқувчи мазкур танловнинг республика босқичида иштирок этди.

— Мен ўтган йили мазкур танловда «Архитектура ва дизайн» номинацияси бўйича ғолиб бўлдим, — деди Оразмед Матжонов. — Коллежда ўрганганларимни намоёниш этишга ҳаракат қилдим. Устозларимдек ҳамиша изланишда бўлишга интиламан. Бундан-да катта муваффақиятларга эришиш учун муттасил равишда билимларимни бойитиб бораман.

Бугунги кунда коллежда 950 нафардан зиёдроқ ўғил-қиз касб-хунар сирларини ўрганишаётди.

Феруза ТАНГРИБЕРДОВА,
«Ma'rifat» мухбири

«БАРКАМОЛ АВЛОД БОҒИ»

кепажакни уйпаб яратипмоқда

Мактабни бўшқин ҳаёт сарчашмасига ўхшатаман, ана шу самимий дунёдан завқланасан киши. Хозирги замон ўқувчиси зийрак, унинг порлаб турган кўзлари сиздан кўп нарсани кутади. Билим, тажрибангиз етарли бўлмаса, уларнинг нигоҳи олдида эсанкираб қолиш ҳеч гап эмас.

— Мактабимизда 217 нафар ўқувчи тахсил олади. 2006 йилда капитал таъмирланган мактабнинг барча фан хоналар замон талабларига асосида жиҳозланган, — дейди Фориш туманидаги 55-умумтаълим мактаби директори Зулфияхон Каримова. — Эзгулик, адолат, яратувчилик юртимизда қадрланади. Бу туйғуларни болалар онгига сингдириш ҳар бир устознинг бурчидир. Айниқса, болаларни мурғаклигиданок табиат билан ошно қилиш, улар онгига табиат ҳам онамиз эканлигини сингдириш биз ўқитувчиларнинг биринчи қадрига вазирамиздир.

Биз устозлар билан маслаҳатлашиб, бир гектар майдонда «Баркамол авлод боғи» барпо этдик. Утган йили «Мустақилликнинг 20 йиллигига 20 туп

дарахт — менинг туҳфам» шiori остида мактаб боғига кўллаб дарахт кўчатларини ўтказдик. Хозирда боғ парвариши 9-синф ўқувчилари зиммасида.

Дарҳақиқат, ушбу таълим даргоҳида ўқувчиларнинг экологик тарбиясига катта эътибор қаратилмоқда. «Баркамол авлод боғи» барпо қилишдан аввал ўқувчиларга қандай мевани ёки гулни яхши кўрса, ўша мева ва гул кўчатини олиб келиш

ҳеч гап эмас.

Ekologik tarbiya

лари ўқтирилди. Токи, улар мактабни битириб кетгандан кейин бу мевалардан ука-сингиллари, балки фарзандлари баҳраманд бўлишсин. Болалар бажонидил мевали дарахт кўчатларини олиб келишди.

Барча синф раҳбарлари, биология фани ўқитувчилари болаларга гул ва кўчатларни парвариш қилиш, озиклантириш, қурт-қумурсқалардан асраш учун қандай агротехник вазибаларни бажариш лозимлиги ҳақида йўл-йўриқ ва маслаҳат бериб боришмоқда.

Раъно ТОЖАЛИЕВА

Бугун юртимизнинг изланувчан фарзандлари аждодларга муносиб тарзда камол топиб, илм сирларини очишга, эришган ютуқлари билан дунё ахлини ҳайратга солишга қодир. Ана шундай ёшлардан бири Самарқанд шаҳридаги 1-ихтисослаштирилган мактабнинг 7-синф ўқувчиси Соҳибжон Довуровдир.

ЎҚУВЧИНИНГ ИЛК КАШФИЁТЛАРИ

Физика-математика фанларига ихтисослашган мактабнинг ушбу ўқувчиси яқинда «Илмингизга таянинг» номи мосламани ихтиро қилди. Мосламада бир қатор аждодларимизнинг исми-шарифи ва тугилган йиллари ёзиб қўйилган.

Ўқувчи фақат уларнинг тугилган йилларини тўғри топиши керак. Ўқувчи жавобни айтганда, бошқарув пулти орқали унинг тўғри ёки нотўғри эканлигини билдирувчи чироклар порлайди. Ушбу қурилмани турли машғулотларда, мактаблардаги интерфас осулларда ўтилаётган дарсларда фойдаланса, у ўқувчининг билим олишга бўлган қизиқишини янада орттирилади.

Шунингдек, у ясаган «Хабарчи кўлқопча» мосламаси ҳам диққатга сазовор. Оддий материалдан тикланган кўлқопча турли тугмачалар ўрнатилган. Улардан бирини босганида хабар товуши чиқади, иккинчисида эса чирокча ёнади. Бу бировнинг кўмагига муҳтож, жисмоний имконияти чекланган ёки ёши улғу кишиларнинг қоронғуда юриши, қасалмандларнинг ҳамширани қақаришида кўл келади.

— Мактабимизда 5-6 нафар ўқувчи Соҳибжон каби турли мосламаларни яратиш бўйича изланишмоқда, —

деди мактаб директори Абдумалик Махмудов. — Уларнинг ўқиши, дарсдан буш вақтларида тўғра қўлқопча соҳалари бўйича сабоқ олиши — таълим муассасасида етарли шарт-шароит яратиб берилган.

Орзулари бир олам Соҳибжон келажақда кундалик ҳаётимизда керак бўладиган дастгоҳлар, турли мосламаларни ихтиро қилишни ўз олдига мақсад қилиб қўйган.

— Мен ҳозирда электр энергиясини тежайдиган, фақат керакки вақтларда ёруғлик таратадиган, ўзи ўчиб-ёнадиган чирокларни яратиш бўйича ҳам изланиш олиб бораёман, — деди у. — Ундан турли соҳаларда иш унумдорлигини ошириш учун фойдаланса бўлади.

Аҳамиятлиси, ёш ихтирочи бу ускуналари яратишда болаларнинг ишдан чиққан электрон ўйинчоқлари, радио ва бошқа электрон жиҳозларнинг эҳтиёт қисмларини тузатиб фойдаланаяпти.

Келажақда Соҳибжон ҳам мустақил юртининг истеъдодли фарзандлари қатори Ватанимиз нуфузи, шон-шухрати ёйилишига ҳисса қўйса, ажаб эмас.

Ҳаким ЖўРАЕВ

Самарқанд вилояти.

Суратни Б.РИЗОКУЛОВ олган.

Микроскоп худди мўъжизакор кўзга ўхшайди. Унинг остидаги олам борки, барчаси улканлашади. Ҳатто ўз кўзимизча йўқдай бўлиб туюлган бўшлиққа микроскоп тутсангиз, гимир-гимир бошланади. Бу жараёнларга ўқувчилар гувоҳ бўлишганида, уларнинг диққати ва дарс жараёнига қизиқиши янада ортади. Шайхонтоҳур туманидаги 324-умумтаълим мактаби биология фани ўқитувчиси Камола Ўтаева ҳам биология фанидан лаборатория жараёнларида ҳар бир ўқувчи худди ўзи кашфиёт яратаётгандек таассуротга эга бўлишини таъкидлайди. Чунки, ўз кўллари ва хатти-ҳаракатлари орқали бирор натижага эришиш ҳар бир ўқувчи учун янгилик яратишдек тасаввурни пайдо қилади.

Билими, иқтидори, ширали овози, кўлидаги касб-хунари ёхуд бошқа истеъдодини намоёниш этиб, юртимиз доврғини дунёга ёйётган ёшларимиз талайгина. Улар эришаётган ютуқлар ҳақида аштаркансиз, қалбингиз гурурга тўлади. Ўзбегим йигит-қизларидан айланай, дейсиз. Улар билан суҳбатлашганда эса ҳавасингиз ортади. Сабаби, улар фақат истеъдоди эмас, одоб-ахлоқи билан ҳам намуна бўлгулик. Қатор республика ва халқаро танловлар ғолиби, В.Успенский номидаги республика ихтисослашган мусиқа академик лицейи 9-синф ўқувчиси Жамшид Саидкаримов ҳам иқтидорли ёшларимиз биридир.

ЎЗБЕГИМ, ҚЎЛГА ОЛ СОЗИНГНИ...

— Мен санъаткорлар оиласида туғилганман. Онам мен ўқитган лицейда дарс беради. Дадам эса кўшиқ кўйлайди, — деди Жамшид. — Ўиладаги ихтидор муҳит сабаб менга кизиқиб қолган Жамшид илк бор 7 ёшида виолончель асосини кўлга олди, унга меҳр қўйди ва унда ажойиб кўйлар чалишни мақсад қилди. Мана, 9 йилдан буён устози Мадина Галиулнада виолончель чалишининг сирасорларини ўрганиб келмоқда.

Ундаги қобилият ва тиришқоқликни кўрган устози Жамшиднинг «Санъат гунчалари» республика танловига тайёрали бошлади. Ушундан атиги 8 ёшда бўлган қаҳрамонимиз 3-ўрин соҳиб бўлди. Орадан 2 йил ўтиб, худди шу танловда 1-ўринни кўлга қиритди.

Жамшид 2007 йили Францияда бўлиб ўтган ёш мусиқачилар халқаро танловида иштирок этди.

— Бу менинг биринчи марта халқаро миқёсдаги танловда қатнашим эди, — дея хотирлади Жамшиднинг ўзи. — Кўп давлатлар

Шоҳсанам НИЗОЕВА

«БУХОРОЧА РАҚС» ДОВРЎИ

Шахло ёрқин ранглари севади. Айниқса, серкўёш диёримизнинг кузги тароватга бурканган боғлари уни ҳаяжонга солади. Заррин нур тароватида олтиндек товланувчи узумзорлар, гўёки «ширасини бекитолмайин» тارس-тарс ёрилган анорлар, нозиклигидан япроқларига бир-бир терилиб савдо расталарини безаттувчи анжирлар, бодому шафтоли гуллари аксини кашталари қатига го этиш унинг энг яхши кўрган машғулоти.

Республика рассомлик коллежининг театр санъати бўлими 2-босқич ўқувчиси Шахло Турсунова ўз ихтидорлигида ўзбек миллий ва замонавий либосларини уйғунлаштиришга ва шу аснода ўзига хос дизайн, бетакрор андозалардаги костюмлар яратишга ҳаракат қилади. У ана шу изланувчанлиги, истеъдоди, тиришқоқлиги билан тенгдошларига ибрат.

— Шахлонинг 2011 йили Кореяда бўлиб ўтган «Биринчи ёшлар маданият фестивали»да муваффақиятли иштирок этиб қайтиши юртимизда истеъ

д о д л и ёшлари м и з н и кўллаб-қувватлаш, масаласига катта эътибор қаратилётгани, қолаверса, муассасамизда ўғил-қизларимизнинг ўз устида ишларини учун катта имкониятлар яратилётганининг яна бир далили бўлди, — деди коллеж директорининг маънавий-маърифий ишлар бўйича ўринбосари Алишер Ураев. — Ўттизга яқин ривожланган мамлакатларнинг вакиллари

иштирок этишган мазкур фестивалнинг очилиш ва ёпилиш маросимларида «Бухороча рақс»нинг ижро этилиши биз учун катта фахр, албатта.

— Фестиваль олдидан турли давлатлардан келган ўқувчилар гуруҳларга бўлинган ҳолда баҳс бойлашди, — деди Шахло сафар таассуротларидан сўз очар экан. — Танлов шартларига кўра, дастлаб мен Ўзбекистонимиз, унинг тарихий обидалари, беповён кенгликлари, Истиқлол йилларида янада кўрк очаётган шаҳар ва қишлоқлари, халқимизнинг боқий қадриятлари ҳақида йиғилганларга сўзлаб бердим.

Сўнгра ўзим яратган — этаклари, энгалари нақшлар билан безатилган костюмда «Бухороча рақс»ни ижро этдим. Тўпланганлар чиқишимни олқишлар билан қарши олганида, ўзбек санъатига дунё ахлининг ҳурмати беқис эканини яна бир бор ҳис этдим. Учинчи шарт эса Ватанимиз ҳаётини видеола-вҳалар орқали акс эттириб бериш мавзусига қаратилган эди. Бунда ўз йўналишимдан келиб чиқиб хотин-қизларни

мизнинг эғнида ял-ял ёниб турувчи атлас, адрас, бекасам каби матолардан хилма-хил бичимларда тикланган либослар, дўппилар, уларнинг кундалик ва турли маросимларга мўъжалланган кўринишларини намоёниш этдим. Ҳакамлар ҳайратининг хулосасига кўра, етмишга яқин ўқувчилар орасидан уч киши, яъни менга биринчи, қирғизистонлик тенгдошимизга иккинчи, америкалик иштирокчига эса учинчи ўрин насиб этди ва анжуманинги очилиш ва ёпилиш маросимларида «Бухороча рақс»ни ижро этишим режалаштирилди.

Шахло «Style.uz-2011» санъат ҳафталиги доирасида ўтказилган миллий либослар фестивалида ҳам ўзининг ўзбек миллий либосларидан иборат «Анжир» дея номланган коллекцияси билан қатнашди. Унинг бу чиқиши ҳам анжуман иштирокчилари, хусусан, хорижлик меҳмонлар эътиборини тортди.

Ойбуви ОЧИЛОВА

ЗУККО ВА БИЛИМДОН ЁШЛАР ЗАМОНАВИЙ ТЕХНИКАЛАРНИ БОШҚАРАЯПТИ

Коллеж замонавий ўқув биносига эга. Унда темир йўл полигони, чилангарлик, электр йиғув, махсус электр йиғув, металлга ишлов бериш, электр пайвандлаш, махсус вагон рефрижератор устахоналари, маънавият ва маърифат, лингафон хоналари, замонавий спорт зали, кураш зали, гимнастика заллари, барча шарт-шароитларга эга бўлган 450 ўринли ўқувчилар турар жойи ўқувчилар ихтиёрида.

Қувонарлиси, 11 йўналиш бўйича темир йўл соҳасига кичик мутахассислар тайёрлайдиган коллежнинг 2011 йилги битирувчилардан саккиз нафари истиклолимизнинг навқирон йигирми йиллик байрами арафасида «Ўзбекистон темир йўллари» ДАК томонидан йўлга қўйилган Тошкент — Самарқанд йўналиши бўйлаб юқори тезликда ҳаракатланувчи «Afrosiyob» йўловчи электропоездида фаолият юритиш бахтига муяссар бўлишди.

Шулардан бири Соҳида Ниязметовадир.

— 2011 йили коллежни тамомлаш билан бирга Тошкент темир йўл транспорт муҳандислиги институти ва «Ўзбектуризм» компаниясида малака ошири

Айни кунда «корхона-коллеж» ҳамкорлигини мустахкамлаш, битирувчиларни ишлаб чиқаришга йўллаш ва устозларга бириктириш, кейинчалик уларни ўша жойда иш билан таъминлаш муҳим вазифалар сирасига қиради. Шу маънода Тошкент темир йўл транспорти касб-хунар коллежида ҳам бу жиҳатга алоҳида аҳамият қаратилаётди.

— дейди «Afrosiyob» электропоезди машинисти йўловчи электропоезди провад-стюрора Соҳида Ниязметова. — Коллежни имтиёзли диплом билан тамомлаб, ҳозирги кунда «Afrosiyob» йўловчи электропоездида фаолият юритаяпман. Коллежимиз «Ўзбекистон темир йўллари» ДАК таркибига кирганлиги сабабли шартномага мувофиқ биз ҳеч қандай қийинчиликсиз иш билан таъминландик. Бугунги кунда худди шу қатновдаги «Afrosiyob» тезорар поездини бошқаряпман. Темир йўл тизимининг энг асосий қоидаларидан бири бу хавфсиз ва қафолатли хизмат кўрсатишдан иборат экан, бу борада олган билимимиз, тажрибамизни ишга солган ҳолда замонавий технология билан ҳамнафас фаолият юритишимиз бизга катта масъулият юкламоқда. Ана шу масъулиятли вазифани адо этиш биз ёшларга ишончи топирилганидан мамнунман.

Таъкидлаш лозимки, бугунги кунда кўллаб корхона ва ташкилотларда касб-хунар коллежлари битирувчилари танлаган касбидан мамнун фаолият юритаётганига гувоҳ бўляпмиз.

Зеро, ҳар бир соҳа етук мутахассис эвазига ривож топар экан, уларга таълим бериш, керакли шароитларни яратиш ва иш билан таъминлаш муҳим вазифа бўлиб қолаверади.

тириб «Ўзбекистон темир йўллари» ДАКга ўз соҳам бўйича ишга қабул қилинганман, — дейди бугунги кунда «Afrosiyob» йўловчи

Дилфуза ТОШКЕНБЕКОВА,
«Ma'rifat» мухбири

БИЛГАНЛАРИМИЗНИ ТАКРОРЛАБ, УНУТГАНЛАРИМИЗНИ ЁДГА ОЛАМИЗ

Хар бир инсон ўз касбига фидойилик, масъулият билан ёндашар экан, унинг меҳнатлари муваффақиятларида буй кўрсатиши шубҳасиз. Бугунги кун ўқитувчисида ҳам ана шундай фидойилик, жонқурлик ва меҳнатсеварлик талаб этилмоқда. Қўлимизга ишониб топширилган юрт фарзандлари — ўқувчиларни ҳар жиҳатдан етук ва баркамол воёга етказиш учун, аввало, ўзимиз билимли, тажрибали, маънавий-ахлоқий жиҳатдан етук бўлишимиз лозим.

Ўқув йили бошидан барча умумтаълим мактаблари ўқитувчиларига дастуруламал бўлаётгани "Дарс — муқаддас" тавсиялар мажмуи касбий фаолиятимизда учрайдиган айрим муаммоларни бартараф этишда кўл келмоқда.

"Дарс — муқаддас" тавсияларини ўрганиш Яккасарой туманидаги 160-мактабда дастлаб мактаб педагогика кенгаши ва методбирлашмалар доирасида ўтказилиб, зарур тушунча ва маслаҳатлар бе-

рилди. Шундай бўлса ҳам, ишга киришар эканмиз, уни мустақил равишда синчиклаб ўргандик, ҳамкасбларимиз билан маслаҳатлашдик, фикр-мулоҳазаларимизни ўртоқлашдик. Навбатдаги муҳим масала — уни амалиётга жорий этиш, тавсиялардан унумли фойдаланишдан иборат эди. Шунинг учун ҳам ҳар бир дарс олдида тавсияларга мурожаат этиб, улар ёрдамида фаолиятимизда тез-тез учрайдиган масалалар юзасидан билганларимизни такrorлаш, унутганларимизни эса ёдга олиш лозимлигини англаб етдик.

Дарҳақиқат, ҳар бир дарс юрт ворислари келажакка билвосита дахлдор бўлгани учун ҳам муҳим аҳамиятга эга. Унинг самарали ташкил этилиши ўқитувчининг дарсга

умумий ва кундалик тайёргарлигига кўп жиҳатдан боғлиқ. Синфда турли даражадаги ўқувчилар тахсил олади. 45 дақиқа ичида ўтилган мавзунинг такrorлаб, навбатдаги мавзуга бўйича ўқувчилар билимини ривожлантириш ва мустаҳкамлаш учун турли педагогик тех-

"Dars — muqaddas"

нологиялардан, кўргазмали воситалар, тарқатма материаллар ва қўшимча адабиётлардан фойдаланишга тўри келади. Бунда умумий тайёргарлик чоғида тўпланган маълумотларга таянишимиз аниқ.

Яқинда тавсиялар асосида Иқтисодий билим асослари фанидан 8-синф ўқувчиларига "Жисмоний шахслардан ундирилган мол-мулк солиғи"

мавзусида дарс ўтдим. Ушбу мавзуга умумий тайёргарлик кўришда асосий эътиборни қўшимча адабиётларга қаратган эдим. Сабаби, мавзу юзасидан қизиқарли маълумотлар, бу борада жаҳон тажрибаси, ўқув дарсликларига қиритилмаган бошқа ахборотларни қўшимча адабиётлар, интернет манбаларидан топиш мумкин. Жисмоний

ва юридик шахслардан олинган солиқларнинг давлат ва жамият ҳаётидаги ўрни ва аҳамияти, мазмун-моҳияти ҳақида маълумот бериш учун Ўртабосимизнинг "Иқтисодий ислохотлар йўлида" номли асари, шунингдек, Ўзбекистон Республикаси Конституцияси, Солиқ кодекси, "Солиқлар ва солиққа тортиш" ҳамда "Иқтисодий билимлар тарихи" деб

номланган қўшимча адабиётлардан фойдаландим.

Биргина мавзу учун бир қанча қўшимча адабиётларга мурожаат этиш нафақат ўқувчилар билим ва тасаввурини кенгайтиришга, балки ўқитувчи маҳоратининг орттишига ҳам ижобий таъсир кўрсатади. Бу ўқитувчи конспекти — дарс ишланмасида ҳам, кўргазмали қуролларида ҳам намоён бўлади. Натижада, билимлар мунтазам равишда янгиланиб, бойиб бораверади.

Такrorлаш — билимлар асоси, деган донишмандлар. "Мен буларни биламан, такrorлашим шарт эмас" деган ақида замонавий ўқитувчи учун мулақот ёт бўлиши зарур. Ҳолбуки, тинимсиз изланиш ва ўз вазифасига виждонан ёндашиш ҳар бир ўқитувчининг муқаддас бурчидир.

Дилфуза АБДУЛЛАЕВА,
Яккасарой туманидаги
160-мактабнинг
иқтисодий билим асослари
фани ўқитувчиси

Fikr.uz — ёшлар учун энг яхши сайт

Бугунга келиб, интернет миллий сегментида 13000 га яқин сайт фаолият кўрсатмоқда. Уларнинг ҳар бири ўз йўналишида ўқувчиларга маълумот тақдим этиб, ёшлар оммасини янгиликлардан воқиф этиб келаяпти. ZiuoNET ахборот таълим тармоғи доирасида тузилган Fikr.uz сайти ҳам ўз домен сайтлари ичида етакчилардан бири ҳисобланиб, 2011 йили ўтказилган "Ўз миллий домен" интернет фестивалида "Ёшлар учун энг яхши сайт" номинацияси ғолиблигини кўлга киритди. Ушбу сайт ёшларнинг маънавий-маърифий, ижтимоий-сиёсий фаолияти ва таълим-тарбия олишида аҳамият касб этади.

Хабарингиз бор, 16-17 февраль кунлари Тошкент шаҳрида "Билимли ва ақл-заковатли етук авлодини тайёрлаш — мамлакатни барқарор ривожлантириш ва модернизациялашнинг муҳим шарт"и мавзусидаги халқаро конференция ўтказилди. Ушбу симпозиум истиқлол йилларида таълим соҳасида эришилган ютуқлар, тизимдаги ислохотларнинг ҳар томонлама етук, билимдон ва юқори маълумли кадрларни тайёрлашдаги ўрни, узлуксиз таълим тизимининг ривожланиши ва баркамол авлод тарбиясидаги истиқболларни белгиланган бораида ишқорили кенг кўламли ишлардан халқаро ҳамжамиятнинг хабардор қилиш мақсадида ташкил этилаётган. Анжуман тафсилотлари, тақлиф қилинадиган меҳмонлар, симпозиумга доир барча маълумотлар Fikr.uz сайтидаги "Халқаро симпозиум" блоқи орқали ўқувчиларга тақдим қилинмоқда.

Шунингдек, сайтда 100дан ортиқ блоклар мавжуд бўлиб, "Президент асарлари", "Ўзбекистон мустақиллика эришиш оstonасида" асарини ўқиб,

"Халқаро симпозиум", "Таълим ва таракқиёт", "Мақтабгача таълим", "Ота-оналар учун", "Мустаҳкам оила — юрт таяничи", "Навоийхонлик", "Маънавият", "Билишни хоҳлайман" блоклари шулар жумласидандир. Ҳозирда ушбу сайтдан кунига 350—400 нафардан зиёд ўқувчи фойдаланаётгани ҳам ушбу сайтнинг аҳоли ўртасида тобора оммалашиб бораётганини кўрсатади.

Муҳими, Fikr.uz сайти ёш ижодкорлар учун ҳам кўплаб қўлайликлар яратди. Улар нафақат истаган маълумотларни олишлари, балки ўзларининг ижод наъмуналарини сайт орқали "ZiuoNet" порталига жойлаштириб, оммага тақдим этиши, бошқа фойдаланувчилар билан бирга муҳокама қилиши, мулоқот ўтказишлари мумкин.

Мамлакатимиздаги таълим муассасалари, умумтаълим мактабларининг деярли барчаси ZiuoNET ахборот таълим портали орқали интернет тармоғига уланган. Бу эса пойтахтимиз ёки вилоят, туманлардаги иқтидорли ўқувчи рўйхатдан ўтиб, ўз илмий янгиликлари, тақлиф ва ташаббуслари, ижодий асарларини Fikr.uz сайтига қиритиш имконини беради. Ундан фойдаланаётган педагоглар ўз билим ва тажрибасини оширишда, ўқувчиларнинг ахборотга бўлган эҳтиёжларини қондиришда, ота-оналар эса фарзанди, қамолли йўлида хизмат қилувчи қизиқарли тавсияларга эга бўлишади. Шу ўринда "Ёшлар учун энг яхши сайт"ни юртимиз ёшларининг келажакда иқтидорли, салоҳиятли ва маълумли кадр сифатида шаклланишлари учун хизмат қиладиган билимлар маркази десак, муболаға бўлмайди.

НИГОРА ЖУМАЕВА,
ZiuoNET ресурс маркази
мутахассиси

Milliy hunarmandchilik

қасбини ошириб, таълим-тарбия соҳасида кўплаб ютуқларга эришди.

М.Соттибоев бола-ларнинг тарбиясига алоҳида эътибор берар, кези келса қаттиққўллик ҳам қиларди. Ўқувчиларининг, саккиз нафар фарзандининг ҳар бири

корлигига қизиққан ўқувчиларга бу ҳунар сирларини эринмай тушути-ради. Ўзлари ясаган буюмларга чиройли нақшлар солаётган бола-лар бу завафни ҳунарни ўргатаётган устозларидан миннатдор.

Мирзамаҳмуд ахони

УСТОЗ ЎРГАТАЁТГАН ҲУНАР

уларнинг оғирини енгил қилиш учун қўлимдан келганча ёрдам берсам деб ўйларди. Дунё саодатини болаларга илму ҳунар ўргатишдек савобли амалда деб билган муаллим меҳнати энг шарафли ва завқли касб эканлигини англаган қаҳрамонимиз Фаргона педагогика (ҳозирги ФарДУ) институтига ҳужжат топширди. Таҳсилни тамомлаб, ўзи туғилиб ўсган Чортоқ туманидаги Пешкўрган қишлоғига қайтиб, ўша ердаги 41-умумий ўрта таълим мактабига ишга кирди. Ўқувчилар билан ишлаш жараёнида ўз мала-

уҳун алоҳида вақт ажрати-б, уларнинг дунёқарашини билишга, қизиқ-қашларига мос касбу ҳунар ўргатишга ҳаракат қиларди. Чиройли панднасихат ва мулоимлик билан берилган танбех боланинг хотирасида бир умр қоларди.

Устознинг кўплаб шогирдлари, фарзандларидан беш нафари ота изидан бориб муаллимлик касбини танлади. У киши ҳозирги кунда отасидан мерос бўлиб қолган тадбиркорлик билан шугулланиб, маҳалла болаларига бешик, сандик, шкаф ясашни ўргатмоқда. Ёғоч ўйма-

маҳалла-қўй, қариндош-уруғ домла, деб эъзозлайди. У киши тўй-ҳашамларда, йиғинларда оила мустаҳкамлиги учун, энг аввало, эркак киши масъул эканлигини, ҳар бир йигит-қиз ёшлигида илм-ҳунар ўрганиб, бирор касбнинг бошини тутиши зарурлигини таъкидлашдан чарчамайди. "Хунари борнинг зари бор", дейди домла. Бугун етмишнинг оstonасидан ҳатлаган устоз набираларига ҳам ўз ҳунарини ўргатмоқда.

ДИЛОРОМ ФАЙЗИЕВА
Наманган вилояти

МУМТОЗ АДАБИЁТ ДУРДОНАЛАРИ

ўқувчилар қўлида

Аждодларимизнинг маънавий мероси баркамол авлод тарбиясида, уларнинг қомил инсон бўлиб шаклланишида муҳимдир. Буюк аждодларимиз —

Навоий ва Бобур асарлари ана шундай бой мерос ҳисобланади. Шу кунларда юртимиздаги таълим муассасаларида бўлиб ўтаётган мумтоз адабиёт намоёндаларининг таваллуд айёмига бағишланган маърифий тадбирларда "Хамса" ва "Бобурнома" каби нодир асарлар ўрганилмоқда. Пойтахтимиздаги 275-мактабда ташкил этилган адабий кечага адабиётшунослар — Абдулла Улугов, Манзар Абдулхайров, шоирлар — Икром Отамурод, Ойгул Суяндиқова иштирок этиб, ўқувчи-ёшлар билимининг юксалишида бадий адабиёт, ҳусусан, мумтоз асарларнинг аҳамияти муҳим эканлиги ҳақида фикр юритдилар.

— Мактабимизда доимий ўтказиб келинаётган бундай маънавий тадбирлар ўқувчиларнинг маънавий дунёсини бойитиш билан бирга уларни жамоат ишларида ҳам фаол иштирок этишга ундайди, — дейди мактаб директори Шодибег Нормуродов. — Ушбу адабий кечада эса, ўқувчиларимиз адабиёт дурдоналари билан яна бир бор ошно бўлдилар.

Ўқувчилар томонидан Навоий ва Бобур сиймолари ақс эттирилган ижодий ишлари, саҳна кўриниш-

лари ва ғазалхонлиги йиғилганларда катта таассирот қолдирди.

Шайхонтоҳур туманидаги 167-мактабда бўлиб ўтган тадбирда ҳам ўқувчи-ёшлар онгига аждодлар ва уларнинг бебаҳо меросига ҳурмат руҳини сингдиришга алоҳида аҳамият қаратилди. Икки буюк сиймо ижоди бўйича билимлар синовдан ўтказилди.

ХУРРАМ ОТАМУРОВО,
275-мактаб ўқитувчиси
Б.РИЗОКУЛОВ олган суратлар.

Ёшлар таълим-тарбияси долзарблиги ва аҳамиятини йўқотмайдиган, доимий эътибор талаб қиладиган жараён. Фарзандлар камолида ота-она ва педагоглар салоҳиятининг юқорилиги ва уларнинг ўзига хос илғор тажрибага эгаллиги муҳим аҳамиятга эга. Шунинг учун мамлакатимизда таълим соҳасини тубдан ислоҳ қилиш асосида юксак маънавий ва ахлоқий талабларга жавоб берувчи юқори малакали кадрлар тайёрлашга жиддий эътибор қаратилмоқда. Бу табиий равишда умумтаълим мактаблари ўқитувчи-мураббийлари илмий салоҳиятининг ошишига ҳам таъсир кўрсатаётир.

МАКТАБНИНГ ИЛМИЙ САЛОҲИЯТИ

Биргина мисол, Юнусобод туманидаги 274-мактабнинг ўзида икки нафар олим, информатика фани ўқитувчиси, физика-математика фанлари номзоди Ахат Азаматов ҳамда кимё фани ўқитувчиси, педагогика фанлари номзоди Шавкат Бегматов ўқувчиларга сабоқ беради. Улар дарс жараёнида нафақат дарсликлардаги маълумотлар, балки фан-техника соҳасидаги илмий янгилар билан ҳам ўқувчиларни таништирилади, ана шундай янгиларни амалий машғулотларда тажрибада кўрсатиб беришади.

— Мамлакатимиздаги шаҳару қишлоқларда жойлашган барча умумтаълим муассасалари каби бизнинг мактабда ҳам ўқитувчи ўқувчи учун барча замонавий қулайликлар яратилган. Мактабимизда иккита компьютер синфидан ташқари, ҳимийлар томонидан 8та фан хонаси ҳам компьютер жиҳозлари билан таъминланган. — дейди Ахат Азаматов. — Энди фақатгина ўқитувчи шароитдан унумли фойдаланиб, дарсларини қизиқarli ва сермазмун ташкил этиши зарур, ҳолос. Мактабимизда информатика фани чуқурлаштириб ўтиладиган синфлар очилган. Мен ҳозир дастурлаш йўналишида илмий изланиш олиб бораёяман. Мактабда ишлаб, илмий иш қилиш учун ҳам етарли имконият мавжуд. Ўқувчиларнинг келажақда илмий тадқиқотлар ўтказишга қизиқиши баланд. Бу иштиёқни сўндирмаслик, аксинча, ривожлантириш учун ўзимни масъул деб биламан. Шунинг учун дарсларни турли инновацион методлар воситида фан-техника соҳасидаги энг сўнгги янгилар билан бойитиб ўтишга, шунингдек, академик лицей, касб-хунар коллежлари ҳамда олий ўқув юрлари билан ҳамкорлик доирасида ўзаро ахборот-алмашинуни йўлга қўйишга эришганимиз. Хусусан, Ташкент ахборот технологиялари университети профессор-ўқитувчилари ўқувчиларимиз билан бевосита мулоқотда бўлиб, қўшимча дарс ва тўғарак машғулотларида қатнашиб туришади. Табиийки, бу каби сайёҳаракатлар натижасида ҳар бир ўқувчида мактабни аъло баҳо-

ларга тамомлаб, талаба бўлиш ҳамда ўзлари истаган касбнинг етук мутахассиси бўлиб етишиш орзуси улғаяди.

Дарҳақиқат, ўқитувчи бугун ўз ишидан мамнун. Педагог ҳеч қачон муайян билим, маълум бир илмий даража билан кифояланиб қолмаслиги керак, деган қатъий ишонч билан муттасил ўз устида иш олиб бормоқда. Албатта, бу каби ўқитувчиларга нисбатан мактаб жамоасида ҳам алоҳида ҳурмат-эҳтиром ва эътибор қаратилади. Унинг илмий-методик, маънавий-маърифий маслаҳатлари, тавсиялари, жамоага бўлган юқори талаби, энг асосийси, шахсий ибрати ҳамкасблари учун юксак намуна маъбидир. Бунинг муаллимининг ўқувчилари эришадиган натижаларда ҳам кўриш мумкин. Н.Ҳожимуродова, М.Миробидов, Г.Азаматова, Н.Зокирова, Ш.Мирзаева каби ўнлаб ўқувчилар фан олимпиадалари, Билимлар беллашуви кўрик-танловларининг информатика йўналиши бўйича туман, шаҳар ва республика босқичларида фахрли ўринларни қўлга киритиб келади.

Муқаддам, мактаб дастурига оид ўқув қўлланмалари фақатгина олимлар томонидан яратилган бўлса, ҳозир мактабларда фаолият юритаётган илғор ўқитувчиларнинг ҳам фикрлари инobatга олинмоқда. Айниқса, А.Азаматов каби умумтаълим мактабларида ишлайётган фан номзодларининг назарий билими ва амалий тажрибаси бу борада асқотмоқда. Шу боисдан, ушбу педагог олим информатика фани бўйича 5—9-синф дарсликларига ҳаммуаллиф ҳамдир.

Илмий тадқиқотчилик фаолияти билан машғул ўқитувчиларнинг умумтаълим мактаблари педагоглари орасида ҳам тобора қўлайиб бораётгани таълим-тарбия самарадорлигига, шубҳасиз, катта таъсир кўрсатмоқда. Зеро, амалиётчи олим дарсидан бир олам сурур олиб чиққан ўқувчилар бошқа ўқитувчиларининг ҳам ана шундай машғулоти ўтишини талаб қилиши табиий. Бу эса барча муаллимларни ўз устида ишлашга чорлайди.

Ғолиб БАХРОМОВ,
«Ma'rifat» мухбири

Бугун ўқув муассасаларида аниқ ва табиий фанларни амалиёт билан боғлаган ҳолда ўқитишга катта эътибор қаратилаётир. Жумладан, физика фанидан телескоп, вольтметр, амперметр, электрометр ва сферик кўзгулар асосида машғулотларни ўзлаштириш ўқувчиларга ҳам қулайлик туғдираяпти. Айниқса, ўқув-лаборатория жиҳозларининг дарсликлардаги тасвирини жонли кўриб, ўқитувчилар кўмағида кашфиётларни ўрганиш ҳар бир ўқувчи учун билимини оширишда муҳим аҳамият касб этади.

Пойтахтимиздаги 69-мактаб муаллими Ғайратилла Одилов битирувчиларга физика фанидан сабоқ бераркан, мавзудаги кичик элементларга ҳам ургу беради. Зеро, унинг маҳорати ва кучли билими шогирдларини жалб этиб, фанга қизиқишларини янада орттиради.

Бурҳон РИЗОКУЛОВ олган сурат.

Сурхон воҳаси ўзининг бой ўтмиши, аъналари ва бетакрор табиати билангина эмас, елкаси ерга тегмаган полновларни заҳматкаш халқи билан ҳам ном тартган. Мустақиллик туфайли воҳа ахли мисли кўрилмаган ўзгаришлар, юксалишларга гувоҳ бўлди. Айниқса, фарзандлар камоли йўлида амалга оширилган кенг қўламли ислохотлар махсули бўлиб бу ерда янги замонавий мактаб, академик лицей ва касб-хунар коллежлари қад ростлади. Бугун ёшларимизга бир вақтлардаги қийинчиликлар ва шарт-шароитлар ҳақида сўзлаб берсам, балки унчалик ишонмаслиги мумкин.

Kecha va bugun

моний ва руҳий босим остида етарли даражада билим ололмас эди. Бугун эса муассасаларда ўқувчилар сонига қараб қўшимча синф ва биноларнинг қурилиши натижасида улар учун дарсдан сўнг қўшимча турли фан ва ижодий тўғараклар, спорт машғулотлари ўтиш йўлга қўйилгани қувонарлидир.

2008 йили Мактаб таъли-

ЭЪТИБОРГА МУНОСИБ ЖАВОБ БERAМИЗ

Сурхондарё вилояти мисолида айтадиган бўлсак, ўша вақтларда мавжуд 714та мактабнинг 47таси ўта ачинарли аҳволда эди. 264та мактаб эса бошқа мақсадлар учун барпо этилган биноларда фаолият кўрсатарди. Қолган мактаблар ҳам на моддий, на маънавий жиҳатдан талабга жавоб берадир.

Келажақ ҳақида ўйлаган ҳар бир миллат, аввало, таълим-тарбия жараёнига катта эътибор қаратади. Бу борада юртимизда фарзандлар келажаги, бахт-иқболи кўзланган кенг қўламли ишлар амалга оширилди. Бунёдкорлик, нафаси шаҳар ва қишлоқларга бирдек кириб борди. Вилоятда умумтаълим мактаблари сони 850тага етиб, уларнинг 21таси бутунлай янгидан барпо этилди. Қолган таълим даргоҳларида ҳам реконструкция, капитал ва жорий таъмирлаш

ишлари олиб борилди. Шубҳасиз, бирга вилоятдаги болалар спорт объектлари, мусика ва санъат мактабларини қуриш, таъмирлаш ва зарур жиҳозлар билан таъминлаш йўлида ҳам ижобий натижаларга эришилди.

Замонавий таълим даргоҳлари қишлоқ ва шаҳарлар кифоасига ўзгача кўрк бағишлаб, ўқувчи-ёшларнинг энг сеvimли масканларига айланди. Таълим-тарбия жараёнида ўқув-лаборатория жиҳозлари, ахборот-коммуникация технологиялари ўқувчиларнинг билим олишга бўлган иштиёқини қучайтирган бўлса, педагог-кадрларни замон билан бир сафда одимлашга, малака ва салоҳиятини мунтазам равишда оширишга ундамоқда.

Бир вақтлар икки, ҳатто уч сменада тахсил олган ўқувчилар қоронғи тушганда уйга кириб борар, жис-

мини ривожлантириш давлат умуммиллий дастури асосида мактабимизда ҳам янги ўқув биноси, ётоқхона, ошхона, спорт зали қурилди. Қурилиш ишлари ўз ниҳоясига етгач замонавий, энг муҳими, ўз юртимизда ишлаб чиқарилган ўқув-лаборатория жиҳозлари, мебеллар, спорт инвентарлари келтирилди. Давлатимиз томонидан қулай шарт-шароитларнинг яратилиши биз педагогларга фидокорона меҳнат қилиш, ўқувчиларга сифатли билим бериш вазифасини юклайди. Ўқув-лаборатория жиҳозларидан унумли фойдаланиш, таълим сифати ва мазмунини янги босқичга олиб чиқишга хизмат қилади.

Шоҳида ОРИПОВА,
Термиз шаҳридаги
6-ихтисослаштирилган
мактаб-интернат
директори,
Ўзбекистон халқ
ўқитувчиси

(Давоми.
Боши ўтган сонда.)

Калифорния технология институтини илмий ходими Штефан Майер диаметри 100 нм.ли олтин нуқтали чизикли занжирдан тузилган структура яратди. 570 нм. тўлқин узунлигидаги кўринувчи ёруғлик нури нуқтада резонанс тебраниши ҳосил қилиб, занжир бўйлаб жойлашган ва 75 нм. баландликдаги ясси йўлқалар билан чегараланган плазмонларни пайдо қилди. Грацедаги гуруҳларнинг натижалари яхши чиқмади ва нуқтавий занжирлар бўйича тарқалувчи плазмонлар картинасини олишди. Шунингдек, унда ютилишдаги йўқотишлар анча юқори эди. Яъни, сигнал бир неча юздан бир неча минг нанометр тўлқин узунлигидан ўтгандан сўнг сўнади, шунинг учун бундай тўлқин узатгичлар жуда қисқа ўзаро боғланиш учун мос келади. Лекин диэлектрикни металл билан ўраб йўқотишларни пасайтириш мумкин. Ҳосил бўлган тирқишли плазмонли тўлқин узатгичда, плазмонларнинг тўлқин узунлиги диэлектрикнинг қалинлигига боғлиқ.

Калифорния технология институтини ва Стэнфорд университети тадқиқотчиларидан ташкил топган Марк Бронджерсма илмий гуруҳи яратган тирқишли плазмонли тўлқин узатгичлар сигналларини ўн микронгача узатиши мумкинлиги аниқланди. Япония Миллий материалшунослик институтини олими Хидеки Миядзаки ҳам жуда ҳайратланарли натижага эришди. У ўтказган тажрибада қалинлиги 3 нм. ва кенглиги 55 нм.ли плазмонли тирқишли тўлқин узатгичга (эркин фазода 651 нм. тўлқин узунлигидаги) қизил нур киритилди. Бундай мосламада тарқалувчи сирт плазмонининг тўлқин узунлиги 51 нм.ни ташкил этди. Бу эркин фазодаги тўлқин узунлигининг тахминан 8 фоизини ташкил этади. Шундай қилиб, материални кўринувчи ёруғлик билан уйғотиб, 10 нм. ва 100 нм. тўлқин узунлиги ораллигидаги юмшқор рентген диапазонида сиг-

нал ҳосил қилиш мумкин. Тўлқин узунлигини вакуумдаги катталikka нисбатан 10 мартагача камайтириш мумкин, бунда сигнал частотаси ўзгармай қолади.

Айтиш зарурки, тўлқин узунлигини қисқартиришнинг ноодатий усули наноскопик плазмонли структура яратиш учун йўл очади. Шунингдек, ўтказгичли ва транзисторли тоза электрон чизмаларни алмаштириш имконини беради. Кремнийли қатламга микросхемалардан нусха кўчириш учун литографиядан кенг фойдаланилмоқда. Шунга ўхшаш технология омма-

мани яратишса, плазмонли схемалар янада тез шаклланади. Калифорния технология институтда ва бошқа гуруҳларда кичик қувватли шундай асбоблар ишлаб чиқилди. Қачонки, плазмонсторлардан ўта тез сигналли процессорлар йиғиш мумкин бўлса, улар мукамаллашади ва кейинги 10—20 йил ичида деярли барча электрон ҳисоблаш техникасини ўзгартириб юборади.

Аҳамиятлиси, саратон яраларини йўқотиш учун плазмон хоссаларидан фойдаланиш мумкин. Наносферага қон оқимини киритиш орқали тез ўсув-

ҳозирги пайтда ёруғлик интенсивлиги паст бўлгани учун ишлаб чиқарилмаётган нитриддан ва арсенид галлийдан ясалган оддий диодларга қараганда жуда арзон. Кумуш ёки олтин кремнийли квант нуқтага эга матрицали плазмон наноструктура у чиқарадиган ёруғлик интенсивлигини етарли даражада оширади. Бундан ташқари, унинг частотаси нанозарра ўлчамига боғлиқ равишда қучли нурланиш пайдо қилади.

Олинган натижалар шуни кўрсатадики, плазмон резонанс частотасини аниқликда бошқариш ҳамда металл ва ярим

Плазмониканинг энг ноодатий потенциалли қўлланилиши натижасида кўринмас мато яратиш ҳам мумкин. АҚШдаги Даллас университети олимлари ҳаммага маълум табиат ҳодисаси — саробдан фойдаланган ҳолда кўринмас мато яратиш муваффақ бўлдилар. Графен асосида яратилган янги материал саҳродаги қизиган кумга ўхшаш хусусиятларга эга бўлгани сабабли «кўзни чалғитади» ва буюмни кўринмасга айлантиради. Бунда наноматериал бўйлаб электр тоқини ўтказган ҳолда «кўринмаслик»ни ўчириш ва ёқиш мумкин. Табиатдаги сароб ҳароратнинг кичик майдон юзасидаги кескин ўзгаришлари натижасида пайдо бўлади. Ёруғлик нурлари синида ва юзалиқдан акс этмаган ҳолда кўз тўр пардасига тушади. Шу сабабли агар саҳрода инсон кўзи олдида кўл кўриши пайдо бўлса, бу кўпинча қайноқ кум устидаги қизиган ҳаво қатламида акс этган мовий осмон кўриниши бўлади.

Плазмонли тузилмани нурланиш ёрдамида уйғотиш орқали унинг резонанс частотасида синиш коэффициентини ҳавонинг синиш коэффициентига тенглаштириш мумкин, натижада у синиш ва ёруғлик тарқатишни тўхтади. Бундай конструкцияни материал билан қоплаш мумкин. Аниқ частота диапазонида кучайтирувчи оптик сигнал ютилишда йўқотиш бўлмаслиги ва уни кўринмас қилиш учун спазер резонаторига берилади. Аммо ҳақиқий кўринмас мато исталган объектни яшириши керак ва ҳамма кўринувчи ёруғлик частотасида ишлаши мумкин. Бундай мослама яратиш жуда қийин, айтиш пайтда кўплаб дунё физиклари бунинг ҳақиқатга яқин эканини эътироф этишяпти.

Таъкидлаш зарурки, кўплаб оптик хоссалар тадқиқотчиларнинг плазмоникага бўлган эътиборини тортади. Электромагнит тўлқинлар ва эркин электронлар орасидаги ўзаро мураккаб таъсирларни ўрганиш натижасида тадқиқотчилар интеграл схемага маълумотларни узатиш, уйлариимизни ёритиш ва энг муҳими, рақасталигига қарши курашнинг янги имкониятларини яратишмоқда. Назарий жиҳатдан объектларни кўринмайдиган қиладиган плазмонли материаллар яратиш мумкинлигига ишонч бор экан, шубҳасиз плазмон хусусиятларини ўрганиш ва амалиётга татбиқ этиш буюк кашфиётларга туртки бўлади.

Тўйчибой ТОШБОВ,
Самарқанд давлат университети доценти,
Гулбуви ЭШНАЗАРОВА,
Самарқанд шаҳридаги 54-умумтаълим мактаби физика фани ўқитувчиси

ПЛАЗМОНИКА — КЕЛАЖАК ТЕХНОЛОГИЯСИ АСОСИ

ёхуд ўта тез ишловчи
компьютер ва ўта
сезгир молекуляр
датчик яратилмоқда

вий равишда тор диэлектрик йўлакчали ва улар орасидаги ораликдаги майда плазмонли мослама ишлаб чиқариш учун ҳам мос келади. Бунда чизикли системалар металл сирти бўйича тўлқинларнинг мусбат ва манфий зарядларини йўналтиради. Зичлашган электронлар тебраниши оддий ўтказгичда тақсимланувчи ўзгарувчан токка жуда ўхшаш. Модомики, оптик сигналнинг частотаси ташувчи электр частотага нисбатан юқори. Бу ҳолатда плазмонли ўзаро бирикмалар жуда катта маълумотларни узатади.

Бундан ташқари, электр заряди плазмонли занжир бўйича жойлашмаса (электронлар даврий равишда қуюқ тўпланишса ва югуришса, бир йўналишда оқмаса), улар чегараланган, рухсат этиш мумкин бўлган электрик ўзаро бирикмали зарарли қаршилиқ ва сизимга ҳалал бермайди. Тадқиқотчилар плазмонстор — транзисторга ўхшаш бўлган плазмонли мосла-

Fan va hayot

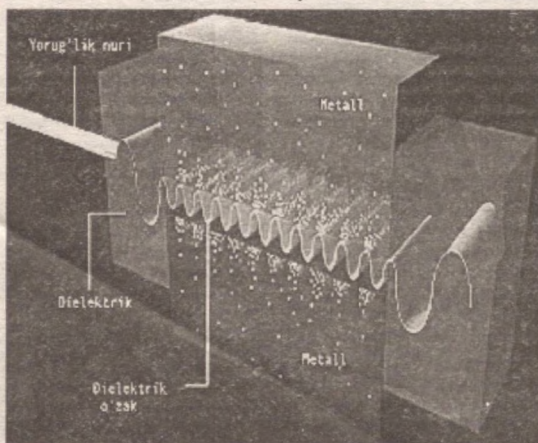
чи ярага таъсир ўтказиш мумкин. Хусусан, тери орқали инфрақизил лазер ёруғлиги ўтказилади ва унда электронлар резонанс тебраниши кузатишгунча наносфера қиздирилади. Юқори ҳарорат яра хужайрасини ўлдиради, ўраб турган фойдали тўқималар соғломлигича қолади.

1980 йилларда тадқиқотчилар металл-диэлектрик чегарасида электр майдонни плазмонли кучайтириш усулини тадқиқ қилишди. Бу усул ёрдамида металл сирти яқинида жойлашган люминесцент бўёқлар нурланиши интенсивлигини ошириш мумкин. Кейинчалик, шубҳасиз, бундай майдон таъсирида ёруғлиқни кучайтириш типини етарли равишда квант чуқурлиги ва квант нуқталар нурланиш интенсивлиги самарасини ошириб, қаттиқ жисмий ёруғлик диодларининг равшанлиги оширилади. 2004 йили Калифорния технология институтидан Аксель Шерер «Nichia» Япония корпорацияси илмий ходимлари билан биргаликда зич турли плазмонли нанозаррали (кумуш, олтин ва алюминийдан ташкил топган) нитрид галлийдан тайёрланган сирти қопланган ёруғлик диоди интенсивлигининг 14 марта ошишига олиб келишини намойиш қилишди.

Плазмонли нанозарралардан кремнийли ёруғлик диодлари яратишда фойдаланиш мумкин. Улар

ўтказгичли заррачалар орасидаги масофани аниқ танлаш орқали нурланиш интенсивлигини 100 бараварга ошириш мумкин экан. Натижада, кремнийли ёруғлик диодлари одатий ёруғлик каби ёритиши мумкин. Тадқиқотчилар лазернинг плазмонли аналогини ишлаб чиқариш учун ҳаракат қилишяпти. Океанортидаги Жоржия университети олимлари Марк Стокман ва Исроилдаги Тель-Авив университети тадқиқотчиси Дэвид Бергман спазер деб номланувчи шундай мосламани яратишди (инглизчадан SPASER — Surface Plasmon Amplification of Stimulated Emission of Radiation, яъни сиртки плазмоннинг стимуллашган нурланишини кучайтириш).

Ҳозирча спазер фақат назарияда бўлса-да, тадқиқотчилар уни ярим ўтказгичли квант нуқталар ва металл зарралар ёрдамида тайёрлашнинг турли усулларини тақлиф қилишмоқда. Плазмонда квант нуқта нурланиш энергияси яратилиб, плазмон резонаторда кучайтирилади. Шунингдек, плазмонлар яратган спазерлар оддий лазер нурига нисбатан яхши фокусланиши мумкин. Мослама минимал энергия қийматини талаб қиладиган жуда майда объектларни уйғотади. Спазерлар ёрдамида спектроскопнинг сезгирлигини ошириш ва ўз навбатида детекторлар яратиш режалаштирилмоқда.

ХАВО ИФЛОСЛАНИШИ — УЛКАН ИҚТИСОДИЙ ЗАРАР

Океанортитлик олимларнинг таъкидлашича, сўнгги ўн йилликда ўта жадал суръатлар билан ривожланган Хитой шунга мос равишда улкан иқтисодий зарар ҳам кўрган. «Табиат» («Nature») журналида мавзуга оид мақола чоп этилди.

Жараён да озон ва қаттиқ атмосфера зарраларининг инсон саломатлигига таъсири билан боғлиқ харажатлар тахлилдан ўтказилган. Тиббий ёрдам сарфлари ва одамларнинг ишга лаёқати йўқолганда кўзатиладиган чикимларнинг умумий кўрсаткичи биргина 2005 йили 112

миллиард долларни ташкил этган. 1975 йили ушбу рақам атиги 22 миллиард доллarga тенг бўлган.

Мутахассисларнинг фикрича, мазкур ҳолатга иккита омил сабаб. Биринчиси, аҳолининг кўпайиши билан биргаликда кечаётган жадал урбанизация жараёни (яъни, ифлосланган ҳаводан нафас олаётган одамлар сони ошмоқда) бўлса, иккинчиси ишлаб чиқариш соҳасининг янада кенгайиб бораётганидир. Бугун Хитой симоб, карбонад ангидрид ва бошқа захарли моддаларни атмосферага энг кўп чиқарувчи мамлакат ҳисобланади. Шу боис мамлакат ҳукумати ўз олдида 2015 йилгача атмосферага карбонад ангидриднинг чиқарилишини 17 фоизга камайтиришни мақсад қилиб қўйди.

МЕТАМАТЕРИАЛ ЗИЛЗИЛАДАН ХИМОЯ ҚИЛАДИ

Жанубий Корея ва австралиялик тадқиқотчилар метаматериал ёрдамида зилзиладан ҳимояланганининг назарий усулини таклиф этишди. «Технология ревю» («Technology Review») манбасида бу ҳақида маълум қилинди.

Ғоя моҳияти бино пойдеворини ўраб турадиган ва уни сейсмик тўқинлардан ҳимоя қиладиган ўзига хос тўқин узаткичи

экан. Мазкур тўқинлардан оддий бинолар учун фойдаланиш қимматга тушади, лекин улар аэропорт, кўприк, ядро реакторлари ва бошқа шу каби муҳим объектларни зилзиладан ҳимоя қилишда қўлланилиши мумкин.

ЖИСМ НУР ЁРДАМИДА ХАРАКАТЛАНДИ

Халқаро физик олимлар гуруҳи микродунёнинг квант ва механик қонуниятларидан фойдаланган ҳолда макрообъектни нур орқали ҳаракатлантиришнинг уйдасидан чиқишди. Мавзуга оид мақола «Табиат» («Nature») журналида чоп этилди.

квант даражада триллионлаб атомлардан ташкил топган катта объект ҳаракатини бошқариш мумкинлигини кўрсатди.

Олимлар диаметри 30 микронга тенг думалоқ шиша жисмини микрочипга жойлаштиришган. Сўнгра унга ингичка оптик ўраманни яқин қўйиб, нурни шиша объект юзасида айлана бўйлаб ҳаракатлантиришган. Мазкур натижа амалларни бажаришда юқори даражадаги тезликка эга квант компьютерни яратишда муҳим аҳамият касб этиши мумкин.

Наргиза РУСТАМБЕКОВА тайёрлади.

Франс-Пресс ахборот агентлигининг хабар беришича, Гондураснинг Комаягуа шаҳридаги 900 нафарга яқин маҳбус сақланаётган қамоқхонада юзага келган ёнгин туфайли 350 нафардан ортиқ инсон ҳаётдан кўз юмган, жароҳат олганлар сони эса ҳозирча номаълум.

Қалин қор Германиянинг Мюнхен аэропортининг ишини мураккаблаштириб, ўнлаб рейслар кечиктирилиши ва жами 88та парвоз бекор қилиниши натижасида 9 мингга яқин йўловчи ўз вақтида белгиланган манзилига етолмай қолди.

«The Economist» нашрида ёзилишича, «Эппл» («Apple») сўнгги ўн йилликнинг энг даромадли ва акциялари энг қиммат компанияси сифатида эътироф этилиб, ҳисоб-китобларга кўра, 2002 йилнинг февралда 100 доллarga компания акциясини сотиб олган инсон айни пайтда 3,9 минг доллар даромадга эгадир.

Реклама * Реклама * Реклама * Реклама * Реклама * Реклама

НИЗОМИЙ НОМИДАГИ ТОШКЕНТ ДАВЛАТ ПЕДАГОГИКА УНИВЕРСИТЕТИ КАФЕДРАЛАРИДА МАВЖУД БЎЛГАН ҚЎЙИДАГИ БЎШ (ВАКАНТ) ЎРИНЛАРГА ТАНЛОВ ЭЪЛОН ҚИЛАДИ:

Кафедра мудири:

1. Тарих (1).
2. Умумий психология (1).
3. Факультетларaro жисмоний маданият ва спорт (1).
4. Ботаника, экология ва уни ўқитиш методикаси (1).
5. Зоология, анатомия ва физиология (1).
6. Инглиз тили назарияси ва методикаси (1).
7. Ўзбек адабиёти (1).
8. Қозоқ тили ва адабиёти ўқитиш методикаси (1).
9. Педагогика ва педагогик технологиялар (1).

10. Психология (1).

11. Мусиқа ўқитиш методикаси (1).
12. Демократик жамият қуриш назарияси ва амалиёти (1).

Кафедра профессори:

1. Математика ва уни ўқитиш методикаси (1).
2. Ўзбек адабиёти (1).
3. Ўзбек тили ва адабиёти ўқитиш методикаси (1).
4. Педагогик кадрларни қайта тайёрлаш ва малакасини ошириш маркази, «Ахборот технологиялари» малака ошириш курси (1).

Кафедра мудири ва кафедра профессори лавозими танловидан фан докторлари, профессорлар ёки фан номзодлари, доцентлар иштирок этишлари мумкин.

Танлов муддати — эълон дастлаб чоп этилган кун («Ma'rifat» газетасининг 2012 йил 11 февраль №12 сони)дан бошлаб 30 кун.

Танловда иштирок этишни хоҳловчилар Юсуф Хос Ҳожиб кўчаси, 103-уй, ходимлар бўлимига мурожаат қилишлари мумкин.

Мулоқот учун телефон: 255-68-70.

ЎҚИШГА ТАКЛИФ ҚИЛАМИЗ!

Низомий номидаги Тошкент
давлат педагогика университети

«Ўзбек тили ва адабиёти», «Бошланғич таълим ва спорт тарбиявий иш» ҳамда «Миллий ғоя, маънавият асослари ва ҳуқуқ таълими»

касбий қайта тайёрлаш

курсларига олий педагогик маълумотли тингловчиларни шартнома асосида қабул қилади.

Ҳужжатлар 2012 йил 1 мартгача қабул қилинади.

Ихтисослик бўйича ўқиш муддати 4 ой.

Аттестация натижалари асосида давлат намунасида қайта тайёрлаш дипломи берилади.

Манзил: 700070, Тошкент ш.,
Юсуф Хос Ҳожиб кўчаси,
103, 5-бино.

«Ўзбек тили ва адабиёти»
255-58-78, 255-49-31

«Бошланғич таълим ва спорт тарбиявий иш» 255-61-97

«Миллий ғоя, маънавият асослари ва ҳуқуқ таълими» 255-49-34

2011 йилда 1-Тошкент педагогика коллежи томонидан Алламуродова Азиза Бўриевна номига берилган К № 2237580 рақамли касб-хунар коллежи дипломи йўқолганлиги сабабли

БЕКОР ҚИЛИНАДИ.

Тошкент шаҳар педагог кадрларни қайта тайёрлаш ва малакасини ошириш институти раҳбарияти ва жамоаси институтнинг собиқ ўқув бўлими бошлиғи

Талъат НУРМУХАМЕДОВнинг вафоти муносабати билан унинг оила аъзоларига ва яқинларига таъзия изҳор этади.

Республика Таълим маркази раҳбарияти ва жамоаси Таълим жараёнига ахборот-коммуникация технологияларини жорий этиш бўлими бош методисти Хайрулла Мухамедовга онаси Шарифахон МУХАМЕДОВАнинг вафоти муносабати билан ҳамдардлик билдиради.

Низомий номидаги ТДПУ ректорати, жамоат ташкилотлари «Тарих» кафедраси катта ўқитувчиси Мамаражаб Ҳўжамовга падари бузруквори

ЭШНИЁЗ ОТАНИНГ

вафоти муносабати билан таъзия изҳор этади.

Низомий номидаги ТДПУ ректорати, жамоат ташкилотлари «Ўзбек адабиёти» кафедраси ўқитувчиси Саида Жамоловага падари бузруквори

ИБРОХИМ ҲОЖИ ОТАНИНГ

вафоти муносабати билан ҳамдардлик билдиради.

БУВИМНИНГ ЎГИТЛАРИ

Шарқ халқларида қадим-қадимдан қиз бола тарбиясига алоҳида эътибор берилган. Бунда она билан бир қаторда бувижонларимизнинг ўғитлари бекиёс аҳамиятга эга. Халқимизда «Қариси бор уйнинг париси бор» деб бежиз айтилмайди. Уларнинг ўғитлари-ю, ҳаётий ҳикоялари,

унинг ошхона, ҳовли, уйни озода ва саришта тутиш кераклиги ҳақидаги ўғитлари энди доимий одатимга айланди. Ҳовли атрофи ва кўча-кўйни супуриб бўлгач, супургини тикка қилиб қўймас-

барчадан ҳурмат кўришни истасанг, ҳар бир ишингни тоза қил. Билим ва ҳунар эгаллашга шошил, меҳнатдан қочма, доимо ораста, батартиб, хушмуомала бўл, деган ўғитлари билан улғайдим.

Чиндан ҳам оилада бувисининг тарбиясини олган қизлар алоҳида ажралиб турар экан. Турмушнинг пасту баландидан бохабар, кўплаб вазиятда тўғри йўл тутта оладиган, катта ҳаётий тажрибага эга бўлган бувижонларимиз бор бўлсин!

Рухсора УРИНБОВА,
республика
телевидение ва
радио касб-ҳунар
коллежи ўқитувачиси

Tarbiya—saodat

Онам ишлаганлиги боис, уй юмушларини бувижонимдан ўрганганман. Айниқса,

ликни бувижоним кўп ўқтиргандан сўнг уни кўз тушмайдиган жойга ётқазиб қўядиган бўлдим. Гоҳида эса бепарволик билан кулни ахлатга қўшиб юборардим. Бувижоним бу ишларимни доимо кузатиб, тўғри-лаб қўйишдан эринмасдилар. Мен бувижонимнинг «Умр бўйи

Tajriba

БОЛАЖОНЛАРГА ОИЛА ҲАҚИДА

2012 йил — «Мустаҳкам оила йили» муносабати билан бошланғич таълимнинг 3—4-синфларида «Оила — муқаддас кўрғон» мавзuidaги маънавий-тарбиявий очик дарсни ўтказиш ўқувчиларнинг маънавият бешиги бўлиши оила ҳақидаги тушунчаларини бойитиш, жамиятдаги ўрнини англашларида катта роль ўйнаганига амин бўлдим. Зотан, оиладаги ўзаро муносабат — ота-она, ака-ука, опа-сингилларнинг бир-бирини қўллаб-қувватлаши, меҳр-оқибат, инсонпарварлик, катталарга ҳурмат, кичикларга иззат каби инсоний қадриятлар халқимизда ардоқланади.

Очик дарс сценарийсини тайёрлашда бадийи манбалардаги маълумотлар, ривоятлар, шеърлар, матбуот нашрларидаги мақолалардан фойдалан-

дим. Ота-она, маҳалла фаоллари ва ўқитувчиларнинг таклифи этилиши тадбирни янада жонлантирди.

Ўқувчиларга «Оила», «Она», «Маҳалла» мавзуларига оид маълумотлар тўплаб, бошқотирмалар ҳамда сахна кўринишлари тайёрлаш, шеър ўқишлар ёд этиш аввалдан топширилгани боис ўқувчиларнинг дарсдаги фаоллиги ошди.

Сахна кўринишларида фарзандларимизнинг баркамол, етук шахс бўлишида оиланинг мавқеи ва аҳамияти очиб берилди. «Маҳалла» мавзусидаги сахна кўринишида носоголом оиладаги вазият, бундай муҳитда камол топаётган фарзандларнинг аҷиб тақдири акс эттирилгани нафақат ўқувчилар, балки ота-оналар учун ҳам таъсирли бўлди.

Энг яхши гуруҳни аниқлашда меҳмонлар-

дан фикр-мулоҳаза сўраш адолатни таъминлади. Гуруҳларни рағбатлантиришда ҳолис кузатувчиларнинг баҳоси менга жуда асқотди.

Очик дарс сўнгиди ўқувчиларга «Оила, Ватан муқаддас, мен унга муносиб бўламан!» мавзусида ёзма ижодий иш тайёрлаб келиш топширилгани ота-оналарни ҳам фалолликка ундаб, фарзанди дарсларига кўмаклашишга қорлади.

Шахло РАҲМОНОВА,
Навоий вилоят халқ таълими бошқармаси методика маркази услубчиси

ДЎСТ ТАНПАШДА АДАШМАНГ

О'у

Ватан деб бонг ургани билан Ватаннинг қадрини билмагани дўст дема.

Сенга бирор ёрдами тегсаю, шу ёрдамни оғиз қўптириб мактагани дўст дема.

Қалби кибр-хавога тўлган одамни дўст билма.

Сен ғиёҳ бўлсангу, у тўпроқ бўла олмаса, дўст дема.

Ўзингни қуш сезсангу, у қанот бўла олмаса, дўст дема.

Ота-онанинг қадрини билмасни, ўз нонини ўзи топиб емасни, ҳунару касби йўқни дўст дема.

Саодатли ОСТАНА,
Халқ таълими аълочиси

Шу кунларда мамлакатимизда улуг' шоир, мутафаккир, тарихчи ва давлат арбоби, марказлашган давлат ва бобурийлар салтанати асосчиси Заҳриддин Муҳаммад Бобур таваллуд топганлигининг 529 йиллиги кенг нишонланмоқда. Жумладан, ана шундай адабий-маърифий тадбирлардан бири пойтахтимизнинг Яқасарой туманидаги 48-умумтаълим мактабида бўлиб ўтди.

Унда таълим муассасаси ўқувчилари Бобур ижодидан рубоий ва ғазаллар ўқиди. Таниқли адиб Пиримқул Қодировнинг «Юлдузли

Бола аввал ўз оиласидан, қолаверса, жамиятдан жуда кўп ахборотни олиб улғаяди. Унинг келажақда қандай ўша бўлиб етишиши ўша ахборотларнинг аҳамиятлилиги даражасига ҳам бог'лиқдир. Одатда дунё-қараши кенг, билим

энг сеvimли машғулотидеб билади-ганларини саралаб олдик. Уларнинг аксарияти Ижод дафтаридишган экан, танишиб чиқдим, танланган мавзулар, баъзи ўринлардаги жозибали ва жонли тасвир-

Qutlug' ostona

давомида камайиб бо-
раётгани кувонарли.

Ижодий машғулотларимизда Абдулла Қодирий, Чўлпон, Худойберди Тўхтабоев, Чингиз Айтматов, Шу-

АДАБИЁТГА ОШНО КЎНГИЛЛАР

даражаси юқори ва ўз мустақил фикрини айти оладиган кишилар ёшлигида бадий адабиёт дурдоналарини кўп ўқиган бўлишади. Демак, адабиёт миллатни тарбиялайди.

Сергели туманидаги 317-мактабнинг юқори синф ўқувчилари орасидан ижод қилишга мойиллиги кучли, китоб ўқишни

лар мени ҳайратлантирди. Сара ижод намуналарини матбуот нашрларида эълон қилиш фикри уларга бир олам қувонч бағишлади. Албатта, бошловчи ижодкор сифатида уларнинг ёзганларида маромига етмаган сатрлар, жўн ва оддий фикрлар ҳам йўқ эмас. Аммо бу табиий камчиликлар ўқиб-ўрганиш

кур Холмирзаев, Муҳаммад Юсуф асарларини ўқиб, таҳлил қилишимиз натижасида ёш қаламкашларнинг билим савияси ва маҳорати ошиб бормоқда. Мен педагог сифатида ўқувчиларимнигоҳида сезилаётган умид ва ишончдан хурсандман.

Файрат АШУР,
ўқитувчи

Toshkent shahri
Matbuotchilar
ko'chasi 32-uy.
«Ma'rifat» gazetasi
tahririyatiga

**«Ma'rifat» ga
maktublar**

E-mail:
info@marifat.uz

Saxovat

ТАДБИРКОРНИНГ ТУҲФАСИ

Пахтабод туманида фаолият юритаётган тадбиркор Бурхонжон Жалилов тумандаги 6-умумтаълим мактабига ҳар йили ҳомийлик кўрсатиб келади. Яқинда у мазкур мактабда таълим олаётган 20 нафар кам таъминланган оила фарзандларини бир миллион сўмлик кийим-кечак билан таъминлади.

Шухратбек КЕЛДИЕВ

Андижон вилояти.

БОЙСУННИНГ ҚИЗИЛ ОЛМАСИ

Ривоят қилишларича, Бойсун деган томонда бир бойнинг қизи бетоб бўлиб қолибди. Табиблардан бири унинг дардига қизил олма шифо бўлишини айтгач, бой катта олмасор бог' яратишга аҳд қилибди. Агарки, яратажак бог'га ким энг ноёб олма кўчатини экиб мева етиштирса ва гўзалликда тенги йўқ қизи тузалиб кетса, уни куёв қилишга ваъда берибди.

Шундай олма дарахтини тоғолди қишлоқларнинг бирида истиқомат қилувчи бог'ов ва унинг шоғирди етиштираркан. Улар ўйлаб-ўйлаб, етти йилда ҳосилга қирадиган ўша ноёб дарахт кўчатини

бой ҳузурига келтиришибди. Бог'ов йигитнинг хуржунидидаги нақшин олма таъми қизини дардан фориг' этибди. Шунда ота қизининг

Nabotot olami

тузалганини кўриб, қишига мадор берувчи ноёб олма кўчатларини бутун Бойсун ерларида етиштиришни бог'ов йигитдан илтимос қилибди ва тўй қилиб қизини меҳнатсевар йигитга турмушга берибди.

Ким айтди, мўъжизалар фақат эртагу ривоятларда бўлади, деб. Бойсуннинг ўша қизил олмаси ривоятда қолиб кетгани йўқ, у бугун ҳам

етиштирилади. Бу олма бошқа ерда ўстирилса, чиндан ҳам ўз хусусиятларини ўзгартиради. Бойшқа ҳудудларида у Бойсундаги каби ширин ва хуштаъм бўлиб етилмайди. Худди Самарқанднинг ширмои нонини Ҳиндистон ноғвойлари ўхшата олмани каби.

Тоғолди Авлод, Сароисий қишлоқларида қизил олманинг ҳосили баракали бўлади. Таркибидека қанд моддаси кўп, қишда ҳам кузда энди узилгандек туради. Уни узоқ масофага олиб кетган кишилар сифатида путур етмаганлигига қўйил қолишади.

Очил ТОШКУЛОВ
Сурхондарё вилояти.

тўнлар" романи асосида сахна кўринишлари намойиш этдилар. Тадбир йилгиланларда катта таассурот қолдирди.

— Буюк мутафаккир Заҳриддин Муҳаммад Бобур ҳаёти ва ижодини

Хатларни Хулкар ТҲИМАНОВА саралади.

ўрганиш бугунги ёшларимиз маънавий дунёсини бойитиш, адабиётга бўлган меҳр-муҳаббатни, қизиқишларини янада оширишда муҳим аҳамият касб этади, — дейди мактабнинг она тили ва адабиёт ўқитувачиси Саодат Тожиева. — Улуг' шоир шеърятни доимо ардоқлидир. Унинг асарлари самимий ва ҳақиқатни улуг'лагани билан ажралиб туради. Бу каби тадбирларни ташкил этиш орқали эса биз фарзандларимиз қалбидека нафақат адабиётга, балки Ватанга бўлган чексиз муҳаббатни уйғотамиз.

ДУНЁ "ҲАЛОЛ"НИ ЎРГАНМОҚДА

Мамлакатимизда спортни, айниқса, болалар спортини ривожлантириш борасида кенг кўламли ишлар амалга оширилмоқда. Ёш авлоднинг ўз иқтидор ва маҳоратини намойиш этиши учун барча шароитлар яратилган. Ҳамма қулайликларга эга замонавий, муҳташам спорт мактаблари ва иншоотларида спортнинг барча оммавий турлари бўйича тўғарақлар, спорт секциялари ташкил этилиб, уларда минглаб ўғил-қиз завқ билан шуғулланмоқда.

Мен Навоий шаҳрида истиқомат қиламан. Жорий йилда умумтаълим мактаб ўқувчилари ўртасида ўтказилган "Умид нихоллари-2012" спорт мусобақаларига шахримиз мезбонлик қилишдан беҳад мамнунмиз. Бугун республика миқёсида ўтказилган спорт байрами муносиб ўтказишга навоийликлар қизгин тараддуд қўрмоқда.

Кувонарлиси шунда-

ки, бугунги кунда юрtdошларимизнинг баркамоллиги ва саломатлигини мустаҳкамлашда гоёт улкан аҳамият касб этувчи спорт ҳамда жисмоний тарбияга бўлган қизиқиш, зарурат онгли равишда шуғулимизга ўрнашиб, бизни ҳаракатлантирмоқда. Айниқса, болаларимиз спорт тўғрисида ҳам маънан, ҳам жисмонан камолотга етмоқда. Бугун уларнинг дунёқараши ҳам ўзгар-

Izhor

ган, фикрлаш доираси кенг.

Диёримизда эзгу миллий анъана ҳамда қадриятларимизни тиклаш борасида кенг кўламли ишлар амалга оширилмоқда. Хусусан, аждодларимизнинг энг сеvimли спорт тури бўлган кураш тикланди, дунё миқёсига чиқди. Мард ва жасур ўзбек полловлари бугун жаҳоннинг исталган ареналарида гиламга чиқиб, миллий курашимизнинг ўзига хос жиҳатларини юксак даражада намойиш этмоқда.

Айниқса, ҳар гал халқаро майдонларда ўтказилган кураш беллашувларида хорижлик ҳакамлар томонидан айтилаётган "Ҳалол", "Ёнбош", "Чала", "Фирром" каби соф ўзбекча сўзларни

эшитганимда тўлқинланиб кетаман, ич-ичимдан фахрланиб ўтираман.

Эндигина мактабга қадам қўйган набирамнинг кураш билан шуғулланиб, ўз тенгдошлари орасида Навоий вилояти пешқадамлари сафида тургани кўнглимни шодлантиради. Унинг шиддатига, интилишларига ҳавас билан боқаман.

Бугун ўз армонларию, орзулари рўёбини мен каби фарзанди ёки набираларининг камолотида, ютуқларида кўриб, ўз умридан мамнун бўлиб яшаётган юрtdошларимиз оз эмас. Буларнинг бари энг азиз, энг улуғ неъмат — мустақиллик шарофатидир.

Ахмадҷон ҲОШИМОВ
Навоий шаҳри

ТАЛАБАЛАР ЛОНДОНГА БОРИШАДИ

Ал-Хоразмий номидаги Урганч давлат университети-нинг спортчи ёшлари турли халқаро мусобақаларда голиб ва совриндорлар сафидан жой олиб келишмоқда. Табиийки, бу муваффақиятларга яратилган шароит, тинимсиз ва машаққатли машқлар асос.

Университет спорт зали ҳамиша ёшлар билан гавжум. Улар спортнинг бир неча тури бўйича маҳоратини оширадilar. Жисмоний ҳижатдан чинқиб, машғулотлари бекам-кўст бажараётган ўғил-қизлар орасида Осиё биринчилиги ҳамда халқаро мусобақалар голибларини учратамиз. Хусусан, XVI Осиё ўйинлари қатнашчиси, Малайзияда бўлиб ўтган велоспорт бўйича қитъа чемпионатида олтин медаль билан

тақдирланган Муроджон Холмуродов Ўзбекистонда биринчилардан бўлиб шу йилнинг ёзида Лондонда кечадиган Олимпиада ўйинларига йўланмани қўлга киритгани эътиборга лойиқдир. У айна дамада жисмоний маданият факультети "Жисмоний тарбия ва жисмоний маданият" мутахассислиги 1-босқич магистрантидир.

— Гурланда туғилганман, — деди Муроджон фохр билан, — Биринчи мураббийим танikli спорт мутахассиси Омонбой

Жуманов. Спортга бўлган кучли иштиёқ ва интилишларим сабаб дастлаб Республика олимпия заҳиралари коллежида ўқидим. Велоспортнинг шоссес ҳамда трек йўналишлари бўйича мусобақаларда қатнашиб, тажриба орттирдим. Бугун велоспорт бўйича Ўзбекистон терма жамоаси аъзосиман. Устозим Альберт Искандаров мураббийлигида машғулотларда қатнашялман. Насиб қилса, Олимпиададан медаль билан қайтаман.

Замонавий спорт иншоотларининг қурилаётгани ва фаолиятининг тўғри йўлга қўйилаётгани тўғрисида ёшларнинг ютуқлари кўпайиб бораётгани халқимизни қувонтиради, албатта. — Осиё ва халқаро миқёсда-

ги мусобақалар иштирокчилари мазкур факультет талабалари Шерзод Рўзматов, Жаҳонгир Зиннатов оғир атлетика, Болтабой Болтаев эса дзюдо бўйича Лондон олимпиадасида қатнашиш имконини берувчи лицензияларни олиш учун рейтинг балларини тўплаётдилар, — деди "Жисмоний тарбия ва спорт" кафедраси мудири, педагогика фанлари номзоди Ўқтам Матназаров. — Улар бири-биридан қолишмаслик учун соғлом рақобат муҳитида тинимсиз изланмоқда, ўз устида ишлашмоқда. Бунинг учун етарлича шароитлар яратилган.

Феруза ТАНГРИБЕРГАНОВА
Хоразм вилояти

МОПИЯВИЙ ИНҚИРОЗ ТУФАЙЛИ

Италия ҳукумати 2020 йили ўтказиладиган ёзи Олимпиада ўйинларига мезбонлик қилиш истагидан қайтишга мажбур бўлди, деб хабар тарқатилди "Рейтер" манбасида. Бунга мамлакатдаги иқтисодий танг аҳвол сабаб бўлган.

Италия бош вазири Марио Монтининг айтишча, ҳукумат Рим шаҳри Олимпиада ўйинлари мезбонлиги лицензиясини қўлга киритган тақдирда ҳам уни муносиб ўтказиш юзасидан талай

молиявий муаммоларга дуч келиши мумкин. Италия молиявий инқироздан сезиларли даражада зарар қўрган мамлакатлардан биридир. Италиянинг ташқи қарзи тахминан 1,9 триллион евроин ташкил этмоқда. Бунинг устига сўнгги ойлари мобайнида йирик халқаро агентликлар бир қатор пунктлар бўйича Италия учун ажратилган кредит миқдорини пасайтирган...

Олимпиада-2020 мезбонлиги учун курашаётган шаҳарлар (Доха, Бокү, Токио, Истанбул ва Мадрид) орасидан голиб 2013 йилиннг сентябрида ХОКўнинг 125-сессиясида маълум бўлади.

"МИЛАН" ДЕЯРЛИ ЧОРАК ФИНАЛДА

Европаринг бир қатор яшил майдонларида футбол бўйича мурасасиз учрашувлар бўлиб ўтди. Европа чемпионлар лигаси бош соврини учун курашаётган клубларнинг 8таси дастлабки матчларни ўтказди.

Унда мусобақанинг амалдаги чемпиони "Барселона" клуби Германияга сафар қилди ва "Байер"ни 3:1 ҳисобида мағлубиятга учратди. Шу кунги ўтказилган бошқа матчда Лионнинг "Олимпик" жамоаси ўз уйида АПО-ЭЛ(Кипр)ни қабул қилди ва (1:0) етди.

Эртаси кунги ўтган "Милан" ва "Арсенал" клублари қарама-қаршиликда лондонликлар "Истеҳком" 4:0 ҳисобида тор-мор қилишди. Ундан бироз олдин якунланган "Зенит" ҳамда "Бенфика" жамоалари ўйинида португалияликлар 3:2 ҳисобида етдилди.

Шунингдек, Европа лигаси бош соврини учун баҳсларни давом эттираётган гранд ва танikli клублар галаба қозонди: "Порту", "Манчестер Сити" 1:2, "Сток Сити", "Валенсиа" 0:1, "Удинезе" 0:0, "Трабзонспор", "ПСВ" 1:2, "Танновен", "Брюгге" 2:1, "Стеауа", "Твенте" 0:1, "Аякс", "Манчестер Юнайтед" 0:2 ва ҳоказо.

ЧЕМПИОН МУНОСИБ ТАҚДИРПАНАДИ

Жаҳоннинг энг нуфузли турнирларидан бири — "Формула-1"нинг амалдаги чемпиони германиялик Себастьян Феттель Германиянинг спортчилар

учун аталган юксак мукофоти — "Кумуш дафна япроғи" (Silberne Lorbeerblatt) билан тақдирланди.

"GP Update" манбасида ёзилишича, "Ред Булл" жамоаси вақили, 2011 йилги мавсумда мuddатидан олдин қаторасига иккинчи марта жаҳон чемпионлиги унвонини қўлга киритган иқтидорли пойгагини Германия президенти Кристиан Вульфнинг шахсан ўзи тақдирлаши маълум қилинган. Тантанали маросим 24 февралда Берлин шаҳрида ўтказилди.

Илгари мазкур нуфузли мукофотга яна бир машҳур немис пойгагини Михаэль Шумахер лойиқ топилганди. 2011 йили мазкур соврин Дирк Невилдига берилганди. У Миллий баскетбол ассоциацияси жамоаси "Даллас" тарихида чемпионлигини қўлга киритганди.

АЗАРЕНКО ДАМ ОЛМАЙДИ

Теннис бўйича WTP туркумидаги нуфузли халқаро турнир — Австралия очик чемпионатида зафар қучганига ҳали бир ой ҳам ўтмасидан белоруслик Викториа Азаренко навбатдаги биринчиликнинг чорак финалига қадар етиб келди.

У Қатар пойтахти Доха шаҳрида ташкиллаштирилган мусобақда ҳам голибликка асосий даявогар саналмоқда. 1 соати 20 дақиқага қўзилган икки сетлик матчда Азаренко румуниялик рақибаси Симон Халепни қўйғичликсиз 6:3, 6:1 ҳисобида етди.

У ярим финал йўлланмасини қўлга киритса, белгиялик теннисчи Янина Викмайерга қарши қотпа чиқди. Викмайер чорак финалда россиялик ракеткачи Ксения Первакина доғда қолдирганди.

Эслайтиб ўтамиз, Дохада ўтказиладиган мазкур турнирнинг ютуқ жағғармаси 2,168 миллион долларни ташкил этади.

Ma'rifat

TA'SIS ETUVCHILAR:

O'zbekiston Xalq ta'limi vazirligi, O'zbekiston Oliy va o'rta maxsus ta'lim vazirligi, O'zbekiston Ta'lim, fan va madaniyat xodimlari kasaba uyushmasi Markaziy Kengashi.

Bosh muharrir: Abdusamat RAHIMOV

Tahrir hay'ati: Madamin ARIPIJANOV, Jumanazar

BEKNAZAROV, Baxtiyor DONIYOROV, Bahodir JOVILYEV

(bosh muharrirning birinchi o'rinbosari), Akmal ISLOMOV

(mas'ul kotib), Mahmuda MURZAYEVA,

Husnan NISHONOV (bosh muharrir o'rinbosari),

Nurlan USMONOV (bosh muharrir o'rinbosari, "Uchitel' Uzbekistana"),

Aleksey CHUKARIN (mas'ul kotib, "Uchitel' Uzbekistana"),

Sa'dulla HAKIMOV.

Gazeta O'zbekiston Matbuot

va axborot agentligida № 0067 raqam bilan ro'yxatga olingan.

ISSN 2010-6416

7272010641009

INDEXES: 149, 150, T-218, Tiraj 56150.

Hajmi 4 bosma taqoq. Ofset usulida bosilgan, qog'oz bichimi A-3.

Navbatchi muharrir: Zohidjon XOLOV.

Navbatchi: Sherali NAMOZOV

"Ma'rifat-dan materiallarni ko'chirib boshqiruvchi ruxsat bilan amalga oshirilishi shart. Tahririyatga yuborilgan materiallar muallifga qaytarilmaydi.

Reklama materiallari uchun tahririyat javobgar emas

MANZILIMIZ: 100083, Toshkent, Matbuotchilar ko'chasi, 32.

Web-site: www.marifat.uz

TELEFONLAR: mas'ul kotib—233-99-15, umumiy o'rta va maktabgacha ta'lim yangiliklari bo'limi — 236-53-16, fan, oliy va o'rta maxsus, kasb-hunar ta'limi yangiliklari bo'limi — 236-54-03, adabiyot, madaniyat, kasaba uyushmalari hayoti yangiliklari bo'limi — 236-54-69, ma'naviyat va maktabdan tashqari ta'lim yangiliklari bo'limi — 236-54-23, siyosat, xalqaro hayot va sport yangiliklari bo'limi — 236-55-58, reklama va marketing bo'limi — 233-42-92(faks), 236-54-17.

Bahosi sotuvda erkin narxda

Dizaynerlar: Liliya BINASHEVA, Malohat TOSHEVA.

"Sharq" nashriyot-matba'a aksionerlik kompaniyasi boshmaxonasi.

Korxona manzili: "Buyuk Turo" ko'chasi 41-uy

Yil якуни — 81.00 Topshiriqlar — 03.15

Таълим муассасалари учун ўқув-лаборатория жиҳозлари ишлаб чиқарувчиси, таълим материаллари саноати ривожига катта ҳисса қўшаётган

“ELXOLDING” ИИЧБ

16-17.02.2012. TOSHKENT

«Юксак билимни ва интеллектуал ривожланган авлодни тарбиялаш — мамлакатни барқарор тараққий эттириш ва модернизациялашнинг муҳим шarti» мавзuidaги Халқаро конференция иштирокчиларини, хорижлик меҳмонларни самимий

МУБОРАКБОД ЭТАДИ!

Республикамызда бундай улкан миқёсдаги тадбирнинг ўтказилиши Кадрлар тайёрлаш миллий дастурини ҳаётта татбиқ этиш орқали эришилаётган улкан ютуқларни кенг тарғиб этиш ҳамда узлуксиз таълим тизимини янада такомиллаштиришга хизмат қилади.

140129, Самарқанд ш., У.Юсупов кўчаси, 2
Тел/факс (+99866) 234-22-72; Тел.: 234-22-13, 234-25-13.
e-mail: elxolding@el.uz, www.el.uz

«STEEL PANTERA» МЧЖ ЯНГИ АУДИО-АЛЬБОМЛАРНИ ТАҚДИМ ЭТАДИ:

Фафур Гуломнинг «Шум бола» асари ҳамда «Ўзбек халқ эртаклари» аудио-альбомини сотувга чиқарди. Мазкур аудио-альбомларни «OSCAR» дўконлар тармоғидан харид қилишингиз мумкин. Аудиокитобларни куйидаги телефон орқали сўранг:

☎ (+99871) 245-70-86

